संच क्र. **A**

प्रश्नपुस्तिका
पेपर - ९

वेळ:२ (दोन) तास

एकूण प्रश्न :१००
एकूण गुण :२००

सूचना

१. सदर प्रश्नपुस्तिकेत १०० अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

२. आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा

३. वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

४. (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्ये प्रत्येक प्रस्पाला ४ पर्यायी उन्हें सुचविली असून त्यांना १,२,३ आणि ४ असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेयर नमूद। करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तर क्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्न क्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फयत काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे,पेन्सिल या शाईचे पेन वापरू नये.

(ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंन्या मराठीतील प्रत्मामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अधवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेड्याराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.

५. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत, यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत, क्रमाने प्रश्न सोडविणे वेवस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल

६. उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही, नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

७. प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेद्वाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील."

ताकीद

ह्या प्रश्नपुस्तिकेरराठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिक्य आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षा कक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. स्पर्धा परीक्षा घेण्यासाठी, प्राधिकृत केलेली नेमलेली किंवा कर्तव्ये सोपविलेली कोणतीही व्यक्ती, प्रश्नपुस्तिका उपडण्यासाठी व वितरित करण्यासाठी निश्चित केलेल्या वेळेपूर्वी अशी प्रश्नपुस्तिका किंवा तिचा कोणताही भाग किंवा तिची प्रत उपाहणार नाही, परेडणार नाही किंवा ताब्यात घेणार नाही किंवा पाहणार नाही किंवा सोडविणार नाही किंया सोडविभ्यास सहाय्य करणार नाही; असे केल्यास महाराष्ट्र स्पर्धा परीक्षा (अनुचित मागास प्रतिबंध) अधिनियम-२०२४" मधील तरतुदीनुसार सदर व्यक्ती तीन वर्षापेक्षा कमी नसेल परंतु, जी पाच वर्षापर्यंत वाइविता येईल इतक्या मुदतीची कारावासाची शिक्षा आणि दहा लाख रुपयांपर्यंतच्या द्रव्यदंडास पात्र होईल. तसेच ह्या प्रश्नपुस्तिकेरगठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपण्या आधी आधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

Q1. न्यायमूर्ती यशवंत वर्मा यांच्या प्रकरणातील महाभियोग कार्यवाही आणि सर्वोच्च न्यायालयाच्या अलीकडील निर्णयासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

१. त्यांच्या अधिकृत निवासस्थानी बेहिशेबी रोख रक्कम सापडल्याच्या "सिद्ध गैरवर्तन" (proved misbehaviour) या आरोपांमुळे महाभियोग प्रस्ताव सुरू करण्यात आला.

२. सर्वोच्च न्यायालयाने असे निर्णय दिले की, राज्यसभेच्या सभापतींनी त्याच दिवशी समान प्रस्ताव फेटाळल्यास लोकसभा अध्यक्षांना एकतर्फी चौकशी समिती स्थापन करता येणार नाही.

३. न्यायाधीश (चौकशी) अधिनियम, १९६८ नुसार चौकशी समितीत एक सर्वोच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश, एका उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश आणि एक प्रतिष्ठित न्यायविद (distinguished jurist) यांचा समावेश असणे आवश्यक आहे.

४. न्यायमूर्ती यशवंत वर्मा हे भारताच्या इतिहासात संसदेच्या पूर्ण मतदानानंतर राष्ट्रपतींकडून पदावरून यशस्वीपणे हटवले गेलेले पहिले न्यायाधीश ठरले आहेत.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?

१. फक्त १ आणि २

२. फक्त १ आणि ३

३. २, ३ आणि ४

४. १, २, ३ आणि ४

Consider the following statements regarding the impeachment proceedings in the case of Justice Yashwant Varma and the recent Supreme Court judgment:

1. The impeachment motion was initiated due to allegations of "proved misbehaviour" following the recovery of unaccounted cash at his official residence.
2. The Supreme Court ruled that if the Chairman of the Rajya Sabha rejects a similar motion on the same day, the Speaker of the Lok Sabha cannot unilaterally constitute an inquiry committee.
3. According to the Judges (Inquiry) Act, 1968, the inquiry committee must consist of a Supreme Court judge, a Chief Justice of a High Court, and a distinguished jurist.
4. Justice Yashwant Varma became the first judge in India's history to be successfully removed from office by the President after a full parliamentary vote.

Which of the above statements are correct?

1. 1 and 2 only
2. 1 and 3 only
3. 2, 3 and 4
4. 1, 2, 3 and 4

Q2. सभासार या साधनाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान अचूक आहे?

१. हे साधन केवळ हिंदी आणि इंग्रजी भाषेत उपलब्ध आहे.

२. हे ग्रामसभेच्या ऑडिओ/व्हिडिओचे रूपांतर स्वयंचलितपणे लिखित 'इतिवृत्त' (Minutes) मध्ये करते.

३. याचा वापर करण्यासाठी उच्च गतीची सॅटेलाइट इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी अनिवार्य आहे.

४. हे साधन केवळ शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांसाठी (ULBs) मर्यादित आहे.

Which of the following statements is correct regarding the tool 'Sabhasaar'?

1. This tool is available only in Hindi and English.
2. It automatically converts audio/video of Gram Sabha meetings into written minutes.
3. High-speed satellite internet connectivity is mandatory to use it.
4. This tool is limited only to Urban Local Bodies (ULBs).

Q3. खालीलपैकी कोणत्या समुदायाने आगामी जनगणनेत 'बाथो' (Bathou) धर्मासाठी स्वतंत्र धर्म कोड (Religion Code) देण्याची मागणी केली आहे?

१. आसाममधील बोडो समुदाय

२. मेघालयातील खासी समुदाय

३. झारखंडमधील मुंडा समुदाय

४. मणिपूरमधील मेईतेई समुदाय

Which of the following communities has demanded a separate religion code for the 'Bathou' religion in the upcoming Census?

1. Bodo community of Assam
2. Khasi community of Meghalaya
3. Munda community of Jharkhand
4. Meitei community of Manipur

Q4. भारतातील पहिल्या 'ई-मतदान' (E-voting) प्रयोगाच्या संदर्भात खालील विधानांचा विचार करा :

अ) बिहार हे स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांमध्ये मोबाईल ॲपद्वारे ई–मतदानाची सुविधा उपलब्ध करून देणारे देणारे देशातील पहिले राज्य ठरले आहे.

ब) पूर्व चंपारण जिल्ह्यातील विभा कुमारी (Bibha Kumari) या देशातील पहिल्या अधिकृत "ई–मतदार" ठरल्या आहेत.

क) हे ई–मतदान करण्यासाठी ङ्गए–र्तोंळ्पस डएउइकठफ नावाचे ॲप C-DAC च्या मदतीने विकसित करण्यात आले होते.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर आहेत?

१. फक्त अ आणि ब

२. फक्त ब आणि क

३. फक्त अ आणि क

४. अ, ब आणि क सर्व

Consider the following statements regarding India's first 'E-voting' experiment:

1. Bihar became the first state in the country to provide e-voting through a mobile app in local body elections.
2. Bibha Kumari from East Champaran district became the first official 'e-voter' in the country.
3. The app named 'E-Voting SECBHR' was developed with the help of C-DAC for this purpose.

Which of the above statements are correct?

1. A and B only
2. B and C only
3. A and C only
4. A, B and C

Q5. बिहार राज्य सफाई कर्मचारी आयोगाच्या (Bihar State Safai Karamchari Aayog) संदर्भात खालील विधानांचा विचार करा :

अ) बिहार सरकारने तब्बल १० वर्षांच्या अंतरानंतर या आयोगाचे पुनर्गठन करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

ब) या आयोगाच्या अध्यक्षपदी नुकतीच अनिता देवी (Anita Devi) यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.

क) हा आयोग 'हाताने मैला उचलणाऱ्या कामगारांचे नियोजन प्रतिबंध आणि त्यांचे पुनर्वसन अधिनियम, २०१३' (Prohibition of Employment as Manual Scavengers and their Rehabilitation Act, 2013) च्या अंमलबजावणीवर देखरेख ठेवतो.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर आहेत?

१. फक्त अ आणि ब

२. फक्त ब आणि क

३. फक्त अ आणि क

४. अ, ब आणि क सर्व

Consider the following statements regarding the Bihar State Safai Karamchari Commission:

A) The Bihar government has decided to reconstitute the commission after a gap of 10 years.

B) Anita Devi has recently been appointed as the Chairperson of the commission.

C) The commission monitors the implementation of the Prohibition of Employment as Manual Scavengers and their Rehabilitation Act, 2013.

Which of the above statements are correct?

1. A and B only
2. B and C only
3. A and C only
4. A, B and C

Q6. 'PM MITRA' योजने अंतर्गत महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात "मेगा टेक्सटाईल पार्क" मंजूर करण्यात आला आहे?

१. सोलापूर

२. अमरावती

३. नागपूर

४. जळगाव

Which district in Maharashtra has been approved for a 'Mega Textile Park' under the 'PM MITRA' scheme?

1. Solapur
2. Amravati
3. Nagpur
4. Jalgaon

Q7. मंजूर झालेल्या चार सेमीकंडक्टर प्रकल्पांपैकी "कायनेस सेमीकॉन" (Kaynes Semicon) चा प्रकल्प कोठे स्थित आहे?

१. बेंगळुरू, कर्नाटक

२. हैदराबाद, तेलंगणा

३. साणंद, गुजरात

४. पुणे, महाराष्ट्र

Among the four approved semiconductor projects, where is the 'Kaynes Semicon' project located?

1. Bengaluru, Karnataka
2. Hyderabad, Telangana
3. Sanand, Gujarat
4. Pune, Maharashtra

Q8. अलीकडे प्रस्तावित करण्यात आलेल्या बँकिंग कायद्यातील सुधारणांनुसार, सहकारी बँकांमधील 'संचालक मंडळाचा' (Board of Directors) कार्यकाळ किती वर्षांपर्यंत वाढवण्याची तरतूद करण्यात आली आहे?

१. १० वर्षे

२. ३ वर्षे

३. ८ वर्षे

४. ५ वर्षे

According to the recently proposed amendments to banking laws, the tenure of the Board of Directors in cooperative banks has been extended up to how many years?

1. 10 years
2. 3 years
3. 8 years
4. 5 years

Q9. भारत सरकारने अलीकडे सुरू केलेल्या "कोयला शक्ती" (Koyla Shakti) डॅशबोर्डच्या संदर्भात खालील विधानांचा विचार करा :

१. हे ऊर्जा मंत्रालयाने (Ministry of Power) विकसित केलेले केंद्रीकृत डिजिटल प्लॅट फॉर्म असून ते औष्णिक ऊर्जा कार्यक्षमता (Thermal Energy Efficiency) निरीक्षण करण्यासाठी वापरले जाते.

२. हा प्लॅट फॉर्म युनिफाइड लॉजिस्टिक्स इंटरफेस प्लॅट फॉर्म (ULIP) द्वारे समर्थित आहे.

३. यात रेल्वे मंत्रालय, बंदर प्राधिकरणे आणि राज्यांच्या खनन विभागांचे (E-Khanij) यांसारख्या विविध भागधारकांचा डेटा एकत्रित केला जातो.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर आहेत?

१. फक्त १ आणि २

२. फक्त २ आणि ३

३. फक्त १ आणि ३

४. १, २ आणि ३ सर्व

Consider the following statements regarding the 'Koyla Shakti' dashboard recently launched by the Government of India:

1. It is a centralized digital platform developed by the Ministry of Power to monitor thermal energy efficiency.
2. The platform is supported by the Unified Logistics Interface Platform (ULIP).
3. It integrates data from various stakeholders such as the Ministry of Railways, port authorities, and state mining departments (E-Khanij).

Which of the above statements are correct?

1. 1 and 2 only
2. 2 and 3 only
3. 1 and 3 only
4. 1, 2 and 3

Q10. "महाराष्ट्र स्टार्टअप, उद्योजकता आणि नाविन्यता धोरण २०२५" च्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

१. हे धोरण २०२५ ते २०३० या पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी लागू असेल.

२. या धोरणांतर्गत महाराष्ट्राला आशियातील स्टार्टअप राजधानीफ (Startup Capital of Asia) बनवण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे.

३. या धोरणाचे उद्दिष्ट ५०,००० नवीन स्टार्टअप्सची नोंदणी करणे हे आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत?

१. केवळ १

२. १, २ आणि ३ सर्व

३. केवळ २ आणि ३

४. केवळ १ आणि २

Consider the following statements regarding the 'Maharashtra Startup, Entrepreneurship and Innovation Policy 2025':

1. The policy will be applicable for a five-year period from 2025 to 2030.
2. It aims to make Maharashtra the 'Startup Capital of Asia'.
3. The policy aims to register 50,000 new startups.

Which of the above statements are correct?

1. 1 only
2. 1, 2 and 3
3. 2 and 3 only
4. 1 and 2 only

Q11. "शाश्वत व्यापार निर्देशांक" (Sustainable Trade Index) चे मोजमाप खालीलपैकी कोणत्या तीन मुख्य स्तंभांवर (Pillars) केले जाते?

१. शिक्षण, आरोग्य आणि व्यापार

२. तंत्रज्ञान, पायाभूत सुविधा आणि उत्पादन

३. भ्रष्टाचार निर्मूलन, मानवाधिकार आणि जीडीपी

४. आर्थिक, पर्यावरणीय आणि सामाजिक

The 'Sustainable Trade Index' is measured based on which of the following three main pillars?

1. Education, health and trade
2. Technology, infrastructure and production
3. Corruption elimination, human rights and GDP
4. Economic, environmental and social

Q12. जागतिक भूक निर्देशांक २०२५ च्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

१. २०२५ च्या निर्देशांकात भारत १२७ देशांपैकी १०२ व्या क्रमांकावर आहे.

२. भारताची कामगिरी "गंभीर" (Serious) या श्रेणीमध्ये मोडते.

३. हा निर्देशांक "कन्सर्न वर्ल्डवाईड" आणि मवेल्टहंगर हिल्फ या संस्थांद्वारे संयुक्तपणे प्रसिद्ध केला जातो.

४. दक्षिण आशियाई देशांमध्ये भारताची स्थिती केवळ अफगाणिस्तानपेक्षा चांगली आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?

१. केवळ १ आणि २

२. केवळ ३ आणि ४

३. १, २, ३ आणि ४ सर्व

४. केवळ १, २ आणि ३

Consider the following statements regarding the Global Hunger Index 2025:

1. In the 2025 index, India is ranked 102nd out of 127 countries.
2. India falls under the 'Serious' category.
3. The index is jointly published by Concern Worldwide and Welthungerhilfe.
4. Among South Asian countries, India performs better only than Afghanistan.

Which of the above statements are correct?

1. 1 and 2 only
2. 3 and 4 only
3. 1, 2, 3 and 4
4. 1, 2 and 3 only

Q13. ब्लू फ्लॅग (Blue Flag) प्रमाणपत्राच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

१. हे प्रमाणपत्र "फाउंडेशन फॉर एन्व्हायर्नमेंटल एज्युकेशन" (FEE), डेन्मार्क या संस्थेद्वारे दिले जाते.

२. २०२५ पर्यंत भारतातील एकूण १५ समुद्रकिनाऱ्यांनी "ब्लू फ्लॅग" दर्जा प्राप्त केला आहे.

३. महाराष्ट्रातील "कासारकोड" हा समुद्रकिनारा ब्लू फ्लॅग मानांकन मिळवणारा राज्यातील पहिला किनारा आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत?

१. केवळ १ आणि २

२. केवळ २ आणि ३

३. केवळ १

४. १, २ आणि ३ सर्व

Consider the following statements regarding the Blue Flag certification:

1. This certification is awarded by the Foundation for Environmental Education (FEE), Denmark.
2. By 2025, a total of 15 beaches in India have received the Blue Flag status.
3. 'Kasarkod' beach in Maharashtra is the first beach in the state to receive the Blue Flag certification.

Which of the above statements are correct?

1. 1 and 2 only
2. 2 and 3 only
3. 1 only
4. 1, 2 and 3

Q14. आंतरराष्ट्रीय सौर आघाडीच्या (International Solar Alliance - ISA) २०२५ च्या परिषदेत खालीलपैकी कोणत्या नवीन उपक्रमावर विशेष भर देण्यात आला आहे?

१. केवळ कोळसा उत्पादनावर कर लावणे.

२. जगातील सर्व अणुऊर्जा प्रकल्प बंद करणे.

३. ग्रीन हायड्रोजन आणि सौर ऊर्जा यांचा समन्वय साधणारा "ग्लोबल सोलर हायड्रोजन हब".

४. केवळ आफ्रिका खंडातील देशांना मोफत वीज देणे.

At the 2025 conference of the International Solar Alliance (ISA), which of the following new initiatives was especially emphasized?

1. Imposing taxes only on coal production
2. Shutting down all nuclear power plants worldwide
3. A 'Global Solar Hydrogen Hub' integrating green hydrogen and solar energy
4. Providing free electricity only to African countries

Q15. भारतातील शाश्वत जीवनशैली (LiFE - Lifestyle for Environment) आणि पाणथळ जागा यांच्या संबंधाबाबत खालीलपैकी कोणते उदाहरण "सुजाण वापराचे" (Wise Use) उत्तम उदाहरण ठरू शकते?

१. पाणथळ जागांमधील संपूर्ण पाणी शेतीसाठी उपसणे.

२. पाणथळ भागात प्लास्टिक कचरा टाकणे.

३. पाणथळ जागा बुजवून तिथे गृहनिर्माण प्रकल्प उभारणे.

४. स्थानिक समुदायांनी पाणथळ वनस्पतींपासून हस्तकला वस्तू बनवून उपजीविका करणे आणि जागेचे रक्षण करणे.

Which of the following is the best example of 'wise use' of wetlands in the context of LiFE (Lifestyle for Environment) in India?

1. Extracting all water from wetlands for agriculture
2. Dumping plastic waste in wetlands
3. Reclaiming wetlands for housing projects
4. Local communities making handicrafts from wetland plants for livelihood while conserving them

Q16. आंतरराष्ट्रीय बिग कॅट अलायन्स च्या कार्यक्षेत्रात समाविष्ट असलेल्या "Big Cats" प्रजातींच्या संदर्भात खालील जोड्यांचा विचार करा :

1. Panthera tigris - वाघ
2. Panthera uncia - हिमबिबट्या
3. Puma concolor - प्यूमा
4. Neofelis nebulosa - क्लाऊडेड लेपर्ड

वरीलपैकी कोणत्या प्रजाती IBCA च्या संरक्षणाच्या कार्यक्षेत्रात समाविष्ट आहेत?

१. फक्त १, २ आणि ३

२. फक्त १ आणि २

३. फक्त २, ३ आणि ४

४. १, २, ३ आणि ४ सर्व

Consider the following pairs of 'Big Cat' species included under the scope of the International Big Cat Alliance (IBCA):

1. Panthera tigris – Tiger
2. Panthera uncia – Snow Leopard
3. Puma concolor – Puma
4. Neofelis nebulosa – Clouded Leopard

Which of the above species are included under the conservation scope of IBCA?

1. 1, 2 and 3 only
2. 1 and 2 only
3. 2, 3 and 4 only
4. 1, 2, 3 and 4

Q17. महाबळेश्वर-पाचगणी क्षेत्राला युनेस्को नामांकन मिळवण्यासाठी खालीलपैकी कोणता भौगोलिक घटक सर्वाधिक महत्त्वाचा मानला गेला आहे?

१. केवळ तेथील धार्मिक मंदिरे

२. पश्चिम घाटातील "लॅटेराईट" पठारांची अद्वितीय परिसंस्था

३. तेथील स्ट्रॉबेरी उत्पादन

४. केवळ तेथील ब्रिटिशकालीन वास्तुकला

Which of the following geographical features has been considered most important for the UNESCO nomination of the Mahabaleshwar–Panchgani region?

1. Only the religious temples in the area
2. The unique ecosystem of laterite plateaus in the Western Ghats
3. Strawberry production in the region
4. Only the British-era architecture

Q18. "समुद्रयान" मोहिमेचा मुख्य उद्देश खालीलपैकी कशाचा शोध घेणे हा आहे?

१. बुडालेली जुनी जहाजे शोधणे.

२. पॉलिमेटॅलिक नोड्यूल्स (मँगनीज, निकेल, कोबाल्ट) आणि गॅस हायड्रेट्स.

३. केवळ समुद्रातील माशांच्या नवीन प्रजाती शोधणे.

४. समुद्रातील प्लास्टिक कचरा गोळा करणे.

What is the primary objective of the 'Samudrayaan' mission?

1. To खोज (search for) sunken old ships
2. To explore polymetallic nodules (manganese, nickel, cobalt) and gas hydrates
3. To discover only new species of marine fish
4. To collect plastic waste from the ocean

Q19. ऑक्टोबर २०२५ मध्ये कातर (Qatar) मध्ये भारतीय 'युनिफाइड पेमेंट्स इंटरफेस' (UPI) सेवा अधिकृतपणे सुरू करण्यात आली. यासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) कातर हा भारताची UPI सेवा स्वीकारणारा आठवा (८ वा) देश ठरला आहे.

(ब) या सेवेचे उद्घाटन केंद्रीय वाणिज्य आणि उद्योग मंत्री पीयूष गोयल यांनी दोहा (Doha) येथे केले.

(क) ही सेवा कार्यान्वित करण्यासाठी 'NPCI इंटरनॅशनल'ने कातर नॅशनल बँक (QNB) आणि जपानी पेमेंट गेटवे NETSTARS सोबत भागीदारी केली आहे.

(ड) कातरमधील 'हमाद आंतरराष्ट्रीय विमानतळ' (Hamad International Airport) हे UPI स्वीकारणारे पहिले व्यापारी ठिकाण ठरले.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब) बरोबर

२. फक्त (अ), (ब) आणि (क) बरोबर

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड) बरोबर

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

In October 2025, India's Unified Payments Interface (UPI) service was officially launched in Qatar. Consider the following statements:

(A) Qatar became the 8th country to adopt India's UPI service.

(B) The service was inaugurated in Doha by Union Minister of Commerce and Industry Piyush Goyal.

(C) NPCI International partnered with Qatar National Bank (QNB) and Japanese payment gateway NETSTARS to operationalize this service.

(D) Hamad International Airport in Qatar became the first merchant location to accept UPI.

Options:

1. (A) and (B) only
2. (A), (B) and (C) only
3. (B), (C) and (D) only
4. All of the above

Q20. अलीकडेच बातम्यांमध्ये असलेल्या 'अरुणाचल प्रदेशातील पहिल्या व्यावसायिक खाणी' संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) 'नामचिक-नामफुक' (Namchik-Namphuk) ही अरुणाचल प्रदेशातील पहिली व्यावसायिक कोळसा खान ठरली आहे.

(ब) ही खान राज्यातील चांगलांग (Changlang) जिल्ह्यात स्थित आहे.

(क) या खाणीचे वाटप अरुणाचल प्रदेश खनिज विकास आणि व्यापार महामंडळ (APMDTCL) ला करण्यात आले आहे.

(ड) या प्रकल्पामुळे ईशान्य भारताच्या ऊर्जा सुरक्षेला चालना मिळण्याची शक्यता आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब) बरोबर

२. फक्त (ब), (स) आणि (ड) बरोबर

३. फक्त (अ) आणि (ड) बरोबर

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding the 'first commercial mining project in Arunachal Pradesh', recently in news:

(A) 'Namchik-Namphuk' is the first commercial coal mine in Arunachal Pradesh.

(B) It is located in Changlang district of the state.

(C) The mine has been allocated to the Arunachal Pradesh Mineral Development and Trading Corporation Limited (APMDTCL).

(D) This project is expected to boost energy security in Northeast India.

Options:

1. (A) and (B) only
2. (B), (C) and (D) only
3. (A) and (D) only
4. All of the above

Q21. सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योगांना (MSME) तांत्रिक आणि आर्थिक पाठबळ देण्यासाठी स्थापन करण्यात आलेल्या 'सेंटर फॉर एक्सलन्स' (CoE) बाबत खालील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य नसलेले (अयोग्य) विधान ओळखा:

(अ) भारतीय स्टेट बँकेने (SBI) आपले पहिले MSME 'सेंटर फॉर एक्सलन्स' बेंगळुरू येथे स्थापन केले आहे.

(ब) केंद्रीय वित्तीय सेवा सचिव एम. नागराजू यांच्या हस्ते ऑगस्ट २०२५ मध्ये गुरुग्राम येथील स्टेट बँक अकादमीत एका विशेष केंद्राचे उद्घाटन झाले.

(क) SIDBI आणि CGTMSE च्या सहकार्याने 'FinRISE' नावाचे सेंटर फॉर एक्सलन्स ni-msme (हैदराबाद) येथे कार्यान्वित करण्यात आले आहे.

(ड) अर्थसंकल्प २०२५ नुसार, MSME साठीच्या 'क्रेडिट गॅरंटी' योजनेची मर्यादा ५ कोटींवरून वाढवून १० कोटी रुपये करण्यात आली आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) अयोग्य आहे.

२. फक्त (ब) आणि (क) अयोग्य आहेत.

३. फक्त (ड) अयोग्य आहे.

४. वरीलपैकी एकही अयोग्य नाही.

Consider the following statements regarding the 'Centre for Excellence' (CoE) established to provide technical and financial support to MSMEs, and identify the incorrect statement:

(A) The State Bank of India (SBI) has established its first MSME Centre for Excellence in Bengaluru.

(B) In August 2025, a special centre was inaugurated at the State Bank Academy in Gurugram by Financial Services Secretary M. Nagaraju.

(C) A Centre for Excellence named 'FinRISE' has been operationalized at ni-msme (Hyderabad) in collaboration with SIDBI and CGTMSE.

(D) As per Budget 2025, the limit under the MSME Credit Guarantee Scheme has been increased from 5 crore to 10 crore.

Options:

1. Only (A) is incorrect
2. Only (B) and (C) are incorrect
3. Only (D) is incorrect
4. None of the above is incorrect

Q22. केंद्र सरकारने अलीकडेच देशातील तीन प्रमुख बंदरांना 'हरित हायड्रोजन केंद्र' म्हणून विकसित करण्यास मंजुरी दिली आहे. त्यामध्ये खालीलपैकी कोणत्या बंदराचा समावेश नाही?

१. जवाहरलाल नेहरू बंदर

२. व्ही. ओ. चिदंबरनार बंदर

३. दीनदयाळ बंदर

४. परादीप बंदर

The Central Government has recently approved the development of three major ports as 'Green Hydrogen Hubs'. Which of the following ports is NOT included?

1. Jawaharlal Nehru Port
2. V.O. Chidambaranar Port
3. Deendayal Port
4. Paradip Port

Q23. अगालेगा बेटावरील (मॉरिशस) पायाभूत सुविधा प्रकल्पाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/विधाने निवडा:

(अ) भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि मॉरिशसचे पंतप्रधान प्रविंद जुगनाथ यांनी अगालेगा बेटावरील नवीन विमानतळ धावपट्टी आणि 'सेंट जेम्स जेटी'चे उद्घाटन केले.

(ब) अगालेगा हे बेट मॉरिशसच्या मुख्य भूभागापासून उत्तरेला हिंदी महासागरात स्थित आहे.

(क) हा प्रकल्प भारताच्या 'सागर' (SAGAR - Security and Growth for All in the Region) व्हिजनचा एक भाग आहे.

(ड) या प्रकल्पांतर्गत भारताला अगालेगा बेटावर लष्करी तळ स्थापन करण्याचे अधिकृत अधिकार मिळाले आहेत.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (क) बरोबर

२. फक्त (अ), (ब) आणि (क) बरोबर

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड) बरोबर

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding the infrastructure project on Agalega Island (Mauritius) and choose the correct statements:

(A) Prime Minister of India Narendra Modi and Mauritius PM Pravind Jugnauth inaugurated a new airstrip and St. James Jetty on Agalega Island.

(B) Agalega Island is located to the north of mainland Mauritius in the Indian Ocean.

(C) The project is part of India's SAGAR (Security and Growth for All in the Region) vision.

(D) Under this project, India has officially been granted rights to establish a military base on Agalega Island.

Options:

1. (A) and (C) only
2. (A), (B) and (C) only
3. (B), (C) and (D) only
4. All of the above

Q24. महाराष्ट्राचे राज्यपाल जिष्णू देव वर्मा यांच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) जिष्णू देव वर्मा हे मूळचे त्रिपुरातील असून, ते राज्याचे राज्यपाल होणारे त्रिपुरातील पहिलेच व्यक्ती आहेत.

(ब) राज्यपाल म्हणून महाराष्ट्रात नियुक्त होण्यापूर्वी त्यांनी तेलंगणा राज्याचे राज्यपाल म्हणून कार्यभार सांभाळला आहे.

(क) २०१८ ते २०२३ या काळात त्यांनी त्रिपुरा राज्याचे उपमुख्यमंत्री म्हणून अर्थ आणि ऊर्जा यांसारखी महत्त्वाची खाती हाताळली आहेत.

(ड) त्यांनी त्रिपुरातील शाश्वत विकासासाठी मबायो व्हिलेज २.०' (Bio Village 2.0) ही संकल्पना राबवली, ज्याची दखल जागतिक स्तरावर घेतली गेली.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (क) बरोबर

२. फक्त (ब) आणि (ड) बरोबर

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क) बरोबर

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding Maharashtra Governor Jishnu Dev Varma:

(A) He is originally from Tripura and is the first person from Tripura to become the Governor of Maharashtra.

(B) Before being appointed as Governor of Maharashtra, he served as the Governor of Telangana.

(C) From 2018 to 2023, he served as the Deputy Chief Minister of Tripura handling key portfolios like Finance and Power.

(D) He implemented the 'Bio Village 2.0' concept for sustainable development in Tripura, which received global recognition.

Options:

1. (A) and (C) only
2. (B) and (D) only
3. (A), (B) and (C) only
4. All of the above

Q25. ऑगस्ट २०२५ मध्ये 'झीनत कुरेशी' यांची एका महत्त्वाच्या आंतरराष्ट्रीय पदावर नियुक्ती करण्यात आली. या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) झीनत कुरेशी यांची आंतरराष्ट्रीय चेंबर ऑफ कॉमर्स अंतर्गत पहिली भारतीय महिला 'GCC-India Trade Commissioner' म्हणून नियुक्ती झाली आहे.

(ब) त्यांच्याकडे प्रामुख्याने भारत आणि आखाती देशांमधील मलक्झरी डिप्लोमसीफ (Luxury Diplomacy) आणि आर्थिक सहकार्य वाढवण्याची जबाबदारी असेल.

(क) GCC (Gulf Cooperation Council) या संघटनेत सौदी अरेबिया, युएई, कतार, कुवेत, ओमान आणि बहरीन या सहा देशांचा समावेश होतो.

(ड) झीनत कुरेशी या भारतीय चित्रपटसृष्टीतील एक निर्माती (Film Producer) देखील आहेत.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब) बरोबर

२. फक्त (ब) आणि (क) बरोबर

३. फक्त (अ), (क) आणि (ड) बरोबर

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

In August 2025, Zeenat Qureshi was appointed to an important international position. Consider the following statements:

(A) She became the first Indian woman appointed as 'GCC-India Trade Commissioner' under the International Chamber of Commerce.

(B) She will primarily be responsible for promoting 'Luxury Diplomacy' and economic cooperation between India and Gulf countries.

(C) The GCC (Gulf Cooperation Council) consists of six countries: Saudi Arabia, UAE, Qatar, Kuwait, Oman, and Bahrain.

(D) Zeenat Qureshi is also a film producer in the Indian film industry.

Options:

1. (A) and (B) only
2. (B) and (C) only
3. (A), (C) and (D) only
4. All of the above

Q26. भारतीय अंतराळ संशोधनाचा पाया रचणारे ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. एकनाथ वसंत चिटणीस यांच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांचा जन्म महाराष्ट्रातील कोल्हापूर येथे झाला असून त्यांनी डॉ. विक्रम साराभाई यांच्यासोबत भारतीय अंतराळ कार्यक्रमात (ISRO) मोलाची भूमिका बजावली.

(ब) केरळमधील 'थुंबा' (Thumba) हे रॉकेट उड्डाणासाठीचे ठिकाण शोधण्यात आणि निवडण्यात त्यांचा सिंहाचा वाटा होता.

(क) त्यांनी १९७५-७६ मध्ये 'SITE' (Satellite Instructional Television Experiment) या ऐतिहासिक प्रकल्पाचे नेतृत्व केले, ज्यामुळे भारतातील खेडोपाडी दूरदर्शन पोहोचले.

(ड) डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांची इस्रोमध्ये (ISRO) नियुक्ती करण्यासाठी डॉ. चिटणीस यांनीच शिफारस केली होती.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब) बरोबर

२. फक्त (क) आणि (ड) बरोबर

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क) बरोबर

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding Dr. Eknath Vasant Chitnis, a senior scientist who laid the foundation of India's space research:

(A) He was born in Kolhapur, Maharashtra, and played a significant role in India's space programme (ISRO) along with Dr. Vikram Sarabhai.

(B) He played a key role in identifying and selecting Thumba (Kerala) as a rocket launching site.

(C) He led the historic SITE (Satellite Instructional Television Experiment) project in 1975–76, which brought television to rural India.

(D) He recommended the appointment of Dr. A.P.J. Abdul Kalam in ISRO.

Options:

1. (A) and (B) only
2. (C) and (D) only
3. (A), (B) and (C) only
4. All of the above

Q27. वयाच्या १०१ व्या वर्षी निधन झालेले ज्येष्ठ स्वातंत्र्यसैनिक डॉ. जी. जी. पारीख यांनी कोणत्या प्रसिद्ध साप्ताहिकाचे संपादक म्हणून प्रदीर्घ काळ जबाबदारी सांभाळली?

१. जनता

२. साधना

३. केसरी

४. हरिजन

Dr. G. G. Parikh, a senior freedom fighter who passed away at the age of 101, served for a long time as the editor of which famous weekly?

1. Janata
2. Sadhana
3. Kesari
4. Harijan

Q28. प्रसिद्ध साहित्यिक एस. एल. भैरप्पा यांच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य विधान/विधाने निवडा:

(अ) एस. एल. भैरप्पा हे प्रामुख्याने तमिळ साहित्यातील त्यांच्या ऐतिहासिक कादंबऱ्यांसाठी ओळखले जातात.

(ब) त्यांच्या 'पर्व' या महाकाव्यात्मक कादंबरीला २०२४ मध्ये 'ज्ञानपीठ' पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले आहे.

(क) त्यांनी आपल्या साहित्यातून मानवी मूल्ये आणि भारतीय तत्वज्ञानाचे सखोल विश्लेषण केले असून त्यांना २०२३ मध्ये 'पद्मभूषण' पुरस्कार मिळाला आहे.

(ड) त्यांच्या 'आवरण' या कादंबरीने ऐतिहासिक सत्य आणि समकालीन समाज यावर मोठ्या प्रमाणावर चर्चा घडवून आणली होती.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब) बरोबर

२. फक्त (क) आणि (ड) बरोबर

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड) बरोबर

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding noted author S. L. Bhyrappa and select the correct statements:

(A) S. L. Bhyrappa is primarily known for his historical novels in Tamil literature.

(B) His epic novel 'Parva' was awarded the Jnanpith Award in 2024.

(C) Through his writings, he has deeply analyzed human values and Indian philosophy, and he received the Padma Bhushan in 2023.

(D) His novel 'Avarana' sparked widespread debate on historical truth and contemporary society.

Options:

1. (A) and (B) only
2. (C) and (D) only
3. (B), (C) and (D) only
4. All of the above

Q29. 'दिशोम गुरु' (Dishom Guru) म्हणून ओळखले जाणारे झारखंडमधील ज्येष्ठ नेते शिबू सोरेन यांच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) शिबू सोरेन यांनी झारखंड राज्याच्या मुख्यमंत्रीपदाची धुरा एकूण चार वेळा सांभाळली आहे.

(ब) त्यांनी १९७३ मध्ये 'झारखंड मुक्ती मोर्चा' (JMM) या राजकीय पक्षाची स्थापना केली होती.

(क) केंद्र सरकारमध्ये त्यांनी कोळसा मंत्री (Union Coal Minister) म्हणूनही जबाबदारी पार पाडली आहे.

(ड) झारखंडला स्वतंत्र राज्याचा दर्जा मिळवून देण्यासाठी त्यांनी 'सोनोत संताळ समाज' या संघटनेची स्थापना केली होती.

वरीलपैकी कोणती विधाने अयोग्य आहेत?

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (अ) आणि (ड)

३. फक्त (अ)

४. वरील सर्व विधाने बरोबर आहेत

Consider the following statements regarding Shibu Soren, a senior leader from Jharkhand known as 'Dishom Guru':

(A) He has served as Chief Minister of Jharkhand four times.

(B) He founded the Jharkhand Mukti Morcha (JMM) in 1973.

(C) He has served as Union Coal Minister in the Central Government.

(D) He founded the 'Sonot Santal Samaj' to achieve statehood for Jharkhand.

Which of the above statements are incorrect?

Options:

1. (A) and (B) only
2. (A) and (D) only
3. (A) only
4. All statements are correct

Q30. ऑलिम्पिक सुवर्णपदक विजेते 'अभिनव बिंद्रा' यांच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) अभिनव बिंद्रा हे ऑलिम्पिकमध्ये वैयक्तिक सुवर्णपदक जिंकणारे पहिले भारतीय खेळाडू आहेत.

(ब) त्यांनी २००८ च्या बिजिंग ऑलिम्पिकमध्ये ५० मीटर रायफल प्रोन प्रकारात सुवर्णपदक पटकावले होते.

(क) २०२४ मध्ये आंतरराष्ट्रीय ऑलिम्पिक समितीने त्यांना 'ऑलिम्पिक ऑर्डर' या सर्वोच्च सन्मानाने गौरविले आहे.

(ड) 'अ शॉट ॲट हिस्ट्री' हे त्यांचे आत्मचरित्र आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding Olympic gold medalist Abhinav Bindra:

(A) He is the first Indian to win an individual Olympic gold medal.

(B) He won the gold medal in the 50m rifle prone event at the 2008 Beijing Olympics.

(C) In 2024, he was awarded the Olympic Order, the highest honor of the International Olympic Committee.

(D) 'A Shot at History' is his autobiography.

Options:

1. (A), (B) and (C) only
2. (B), (C) and (D) only
3. (A), (C) and (D) only
4. All of the above

Q31. ऑक्टोबर २०२५ मध्ये पॅरिस येथे आयोजित सोहळ्यात ६९ व्या 'बॅलन डी'ओर' (Ballon d'Or 2025) या प्रतिष्ठित पुरस्काराने कोणत्या फुटबॉलपटूला सन्मानित करण्यात आले?

पर्याय:

१. विनिसियस ज्युनियर

२. एर्लिंग हॅलँड

३. जुड बेलिंगहॅम

४. किलियन एमबाप्पे

At the ceremony held in Paris in October 2025, which footballer was awarded the prestigious 69th Ballon d'Or (Ballon d'Or 2025)?

Options:

1. Vinicius Junior
2. Erling Haaland
3. Jude Bellingham
4. Kylian Mbappe

Q32. आशियातील प्रतिष्ठित मानल्या जाणाऱ्या 'रॅमन मॅगसेसे पुरस्कार २०२५' (Ramon Magsaysay Award) बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) भारतातील 'एज्युकेट गर्ल्स' या संस्थेच्या संस्थापिका सफिना हुसेन (Safeena Husain) यांना २०२५ चा रॅमन मॅगसेसे पुरस्कार जाहीर झाला आहे.

(ब) 'एज्युकेट गर्ल्स' ही संस्था प्रामुख्याने महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागात मुलींच्या शिक्षणासाठी कार्य करते.

(क) सफिना हुसेन यांनी भारतात 'डेव्हलपमेंट इम्पॅक्ट बाँड' (DIB) चा वापर करून सामाजिक क्षेत्रात नाविन्यपूर्ण बदल घडवून आणले आहेत.

(ड) रॅमन मॅगसेसे पुरस्कार हा दरवर्षी फिलिपिन्सच्या माजी राष्ट्रपतींच्या स्मरणार्थ दिला जातो.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding the Ramon Magsaysay Award 2025, considered one of Asia's most prestigious awards:

(A) Safeena Husain, founder of the Indian NGO 'Educate Girls', has been awarded the Ramon Magsaysay Award 2025.

(B) 'Educate Girls' primarily works for girls' education in rural areas of Maharashtra.

(C) Safeena Husain has introduced innovative changes in the social sector in India through the use of Development Impact Bonds (DIB).

(D) The Ramon Magsaysay Award is given annually in memory of a former President of the Philippines.

Options:

1. (A) and (B) only
2. (B), (C) and (D) only
3. (A), (C) and (D) only
4. All of the above

Q33. केंद्र सरकारच्या 'PM SETU' (Pravasi Education and Training for U{liftment) योजनेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) ही योजना प्रामुख्याने ग्रामीण भागातील शेतकऱ्यांना आधुनिक शेतीचे प्रशिक्षण देऊन त्यांना इस्रायलसारख्या देशात पाठवण्यासाठी सुरू करण्यात आली आहे.

(ब) या योजनेचे उद्दिष्ट परदेशात रोजगारासाठी जाणाऱ्या भारतीय तरुणांना जागतिक मानकांनुसार कौशल्य प्रशिक्षण (Skill Training) देणे हे आहे.

(क) या अंतर्गत तरुणांना 'प्री-डिपार्चर ओरिएंटेशन ट्रेनिंग' (PDOT) दिले जाईल, ज्यामुळे त्यांना परदेशातील भाषा आणि संस्कृतीची ओळख होईल.

(ड) ही योजना केंद्रीय गृह मंत्रालयाद्वारे (Ministry of Home Affairs) राबवली जात आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने अयोग्य आहेत?

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ड)

२. फक्त (ब) आणि (क)

३. फक्त (अ), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व विधाने अयोग्य आहेत

Consider the following statements regarding the 'PM SETU' (Pravasi Education and Training for Upliftment) scheme of the Central Government:

(A) The scheme is mainly aimed at training farmers in rural areas in modern agriculture and sending them to countries like Israel.

(B) The objective of the scheme is to provide skill training to Indian youth going abroad for employment as per global standards.

(C) Under this scheme, youth will be given Pre-Departure Orientation Training (PDOT) to familiarize them with foreign languages and cultures.

(D) The scheme is being implemented by the Ministry of Home Affairs.

Which of the above statements are incorrect?

Options:

1. (A) and (D) only
2. (B) and (C) only
3. (A), (C) and (D) only
4. All of the above

Q34. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी सुरू केलेल्या 'विकसित भारत संकल्प यात्रे'चा मुख्य उद्देश काय आहे?

१. निवडणूक प्रचारासाठी जनजागृती करणे.

२. केवळ शहरी भागात पायाभूत सुविधांचा विकास करणे.

३. प्रमुख सरकारी योजनांची व्याप्ती १००% पर्यंत पोहोचवणे.

४. नवीन परदेशी गुंतवणुकीला आकर्षित करणे.

What is the main objective of the 'Viksit Bharat Sankalp Yatra' launched by Prime Minister Narendra Modi?

1. To create awareness for election campaigns
2. To develop infrastructure only in urban areas
3. To achieve 100% saturation of major government schemes
4. To attract new foreign investments

Q35. केंद्र सरकारने २०२४ मध्ये सुरू केलेल्या 'दलहन आत्मनिर्भरता अभियान' बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) भारताला २०२७ पर्यंत कडधान्य उत्पादनात पूर्णपणे आत्मनिर्भर बनवणे हे या अभियानाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.

(ब) या अभियानांतर्गत प्रामुख्याने तूर, उडीद आणि मसूर या कडधान्यांच्या उत्पादनावर विशेष भर दिला जाणार आहे.

(क) केंद्र सरकारने २०२४–२५ च्या अर्थसंकल्पात या अभियानासाठी स्वतंत्र 'कडधान्य साठवणूक आणि विपणन' महामंडळ स्थापन करण्याची घोषणा केली आहे.

(ड) भारतात सर्वाधिक कडधान्य उत्पादक राज्य म्हणून सध्या महाराष्ट्र पहिल्या क्रमांकावर आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (ब) आणि (क)

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding the 'Pulses Self-Reliance Mission' launched by the Government of India in 2024:

(A) The main objective is to make India fully self-reliant in pulses production by 2027.

(B) The mission focuses primarily on increasing the production of tur, urad, and masoor.

(C) In the 2024–25 Budget, the government announced the establishment of a separate corporation for pulses storage and marketing.

(D) Maharashtra is currently the largest producer of pulses in India.

Options:

1. (A) and (B) only
2. (B) and (C) only
3. (A), (B) and (C) only
4. All of the above

Q36. BHARATI या नवीन उपक्रमाचा मुख्य उद्देश खालीलपैकी कोणता आहे?

१. केवळ भारतातील अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना मोफत बी–बियाणे पुरवणे.

२. कृषी–तंत्रज्ञानातील नवोपक्रम (Innovation) आणि निर्यातीला चालना देण्यासाठी स्टार्टअप्सना प्रोत्साहन देणे.

३. देशातील सर्व कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांचे (APMC) खाजगीकरण करणे.

४. फक्त सेंद्रिय शेती करणाऱ्या शेतकऱ्यांना परदेशी सहलीसाठी अर्थसहाय्य करणे.

What is the main objective of the new initiative 'BHARATI'?

1. To provide free seeds only to small and marginal farmers in India.
2. To promote startups to encourage innovation in agricultural technology and boost exports.
3. To privatize all Agricultural Produce Market Committees (APMCs) in the country.
4. To provide financial assistance for foreign tours only to organic farmers.

Q37. केंद्रीय पंचायत राज मंत्रालयाद्वारे राबवण्यात येणाऱ्या 'मॉडेल युथ ग्रामसभा' उपक्रमाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) या उपक्रमाचे मुख्य उद्दिष्ट ग्रामीण तरुणांमध्ये पंचायत राज संस्थांच्या कामकाजाबाबत जागरूकता निर्माण करणे हे आहे.

(ब) हा कार्यक्रम प्रामुख्याने 'आझादी का अमृत महोत्सव' च्या अंतर्गत मशाश्वत विकास उद्दिष्टेफ(SDGs) साध्य करण्यासाठी सुरू करण्यात आला आहे.

(क) या उपक्रमांतर्गत १८ ते ३५ वयोगटातील तरुणांना ग्रामसभेचे प्रतीकात्मक संचलन करण्याचे प्रशिक्षण दिले जाते.

(ड) या उपक्रमाची अंमलबजावणी केवळ पेसा (PESA) क्षेत्रातील राज्यांसाठी बंधनकारक करण्यात आली आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding the 'Model Youth Gram Sabha' initiative implemented by the Ministry of Panchayati Raj:

(a) The main objective of this initiative is to create awareness among rural youth about the functioning of Panchayati Raj Institutions.

(b) This program was launched under 'Azadi Ka Amrit Mahotsav' to achieve Sustainable Development Goals (SDGs).

(c) Under this initiative, youth aged 18 to 35 are trained to conduct mock Gram Sabha sessions.

(d) The implementation of this initiative has been made mandatory only for PESA area states.

Options:

1. Only (a) and (b)
2. Only (a), (b) and (c)
3. Only (b), (c) and (d)
4. All of the above

Q38. नागपूर जिल्हा परिषदेच्या 'मिशन बाल भरारी' अंतर्गत, भारतातील पहिली 'AI आधारित अंगणवाडी' नागपूर जिल्ह्यातील कोणत्या गावात कार्यान्वित करण्यात आली आहे?

पर्याय:

१. कापुसधमना

२. वडधमना

३. हिंगणा

४. उमरेड

Under the 'Mission Bal Bharari' initiative of the Nagpur Zilla Parishad, in which village of Nagpur district was India's first AI-based Anganwadi made operational?

1. Kapusdhmana
2. Vaddhmana
3. Hingna
4. Umred

Q39. नागपूर जिल्ह्यातील काटोल तालुक्यातील 'सातनवरी' हे गाव कोणत्या वैशिष्ट्यामुळे देशात चर्चेत आले आहे?

१. देशातील पहिले कॅशलेस गाव

२. देशातील पहिले स्मार्ट आणि इंटेलिजन्स विलेज

३. देशातील पहिले संपूर्ण साक्षर गाव

४. देशातील पहिले सौर ऊर्जेवर चालणारे गाव

For which feature has 'Satanwari' village in Katol taluka of Nagpur district gained national attention?

1. India's first cashless village
2. India's first smart and intelligent village
3. India's first fully literate village
4. India's first solar-powered village

Q40. बंकिमचंद्र चटर्जी यांनी मवंदे मातरम्फया गीताची रचना कोणत्या वर्षी केली होती?

पर्याय:

१. १८७०

२. १८७५

३. १८८२

४. १८९६

In which year did Bankim Chandra Chatterjee compose the song 'Vande Mataram'?

1. 1870
2. 1875
3. 1882
4. 1896

Q41. 'आग्नेय आशियाई राष्ट्रांची संघटना' (ASEAN) च्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) ८ ऑगस्ट १९६७ रोजी 'बँकॉक घोषणापत्रा'वर (Bangkok Declaration) स्वाक्षरी करून या संघटनेची स्थापना करण्यात आली.

(ब) भारत हा या संघटनेचा संस्थापक सदस्य असून, त्याचे सचिवालय जकार्ता (इंडोनेशिया) येथे आहे.

(क) 'वन व्हिजन, वन आयडेंटिटी, वन कम्युनिटी' (One Vision, One Identity, One Community) हे या संघटनेचे ब्रीदवाक्य आहे.

(ड) २०२५ मध्ये मलेशिया या देशाकडे 'आसियान'चे अध्यक्षपद सोपवण्यात आले आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN):

(a) The organization was established on 8 August 1967 with the signing of the Bangkok Declaration.

(b) India is a founding member of this organization, and its secretariat is located in Jakarta (Indonesia).

(c) "One Vision, One Identity, One Community" is the motto of this organization.

(d) In 2025, Malaysia has been given the chairmanship of ASEAN.

Options:

1. Only (a) and (b)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (c) and (d)
4. All of the above

Q42. २०२५ मध्ये आयोजित 'शांघाय सहकार्य संघटनेच्या' (SCO) २५ व्या शिखर परिषदेचे यजमानपद कोणत्या देशाकडे होते?

पर्याय:

१. भारत

२. रशिया

३. चीन

४. उझबेकिस्तान

Which country hosted the 25th Summit of the Shanghai Cooperation Organisation (SCO) held in 2025?

Options:

1. India
2. Russia
3. China
4. Uzbekistan

Q43. भारतीय संविधानाचे 'संथाली' भाषेत करण्यात आलेल्या प्रकाशनाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) संथाली भाषेत संविधानाचे भाषांतर करणारे प्रो. श्रीपती टुडू हे पहिले व्यक्ती आहेत.

(ब) संथाली भाषेचा समावेश भारतीय संविधानाच्या ८ व्या परिशिष्टात २००३ च्या ९२ व्या घटनादुरुस्तीने करण्यात आला आहे.

(क) संथाली ही 'ओल चिकी' लिपीत लिहिली जाते, ज्या लिपीचा शोध पंडित रघुनाथ मुर्मू यांनी लावला होता.

(ड) हे प्रकाशन केवळ झारखंड राज्यापुरते मर्यादित असून केंद्र सरकारने त्याला अद्याप अधिकृत मान्यता दिलेली नाही.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (क)

२. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements regarding the publication of the Constitution of India in the Santali language:

(a) Prof. Shripati Tudu is the first person to translate the Constitution into the Santali language.

(b) The Santali language was included in the Eighth Schedule of the Indian Constitution by the 92nd Constitutional Amendment Act, 2003.

(c) Santali is written in the Ol Chiki script, which was invented by Pandit Raghunath Murmu.

(d) This publication is limited only to the state of Jharkhand and has not yet received official recognition from the Central Government.

Options:

1. Only (a) and (c)
2. Only (a), (b) and (c)
3. Only (b), (c) and (d)
4. All of the above

Q44. "राईट टू डिसकनेक्ट विधेयक, २०२५" (Right to Disconnect Bill, 2025) लोकसभेत सादर करण्यात आले आहे. या विधेयकाचा उद्देश कामगारांना कोणता अधिकार प्रदान करणे हा आहे?

१. अमर्यादित ओव्हरटाईम काम करण्याचा अधिकार

२. कार्यालयीन वेळेनंतर कामापासून पूर्णपणे वेगळे (डिसकनेक्ट) राहण्याचा अधिकार

३. कंपनीच्या परिसरात संप करण्याचा अधिकार

४. कोणतीही पूर्वसूचना न देता राजीनामा देण्याचा अधिकार

The 'Right to Disconnect Bill, 2025' has been introduced in the Lok Sabha. What right does this bill aim to provide to workers?

1. The right to work unlimited overtime
2. The right to completely disconnect from work after office hours
3. The right to strike within company premises
4. The right to resign without prior notice

Q45. भारताच्या सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालयाने २०२५-२६ (FY २०२५-२६) साठी वास्तविक GDP वाढ दर किती अंदाजित केला आहे?

१. ६.५%

२. ७.१%

३. ७.६%

४. ८.२%

What real GDP growth rate has been estimated by the Ministry of Statistics and Programme Implementation for FY 2025–26?

1. 6.5%
2. 7.1%
3. 7.6%
4. 8.2%

Q46. नोव्हेंबर २०२५ मध्ये इथिओपियातील कोणत्या ज्वालामुखीच्या उद्रेकामुळे राखेचे ढग निर्माण होऊन भारतातील विमानसेवेवर परिणाम झाला?

१. माउंट किलिमांजारो

२. ओल डोइन्यो लेंगाई

३. माउंट झुक्वला

४. हायली गुब

In November 2025, the eruption of which volcano in Ethiopia created ash clouds that affected air services in India?

1. Mount Kilimanjaro
2. Ol Doinyo Lengai
3. Mount Zuqualla
4. Haily Gub

Q47. २० नोव्हेंबर २०२५ रोजी भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने कोणत्या पर्वतरांगांमध्ये नवीन खाण परवान्यांवर तात्काळ स्थगिती लागू केली?

१. अरावली पर्वतरांग

२. पश्चिम घाट

३. पूर्व घाट

४. हिमालय

On 20 November 2025, in which mountain range did the Supreme Court of India impose an immediate stay on new mining permits?

1. Aravalli Range
2. Western Ghats
3. Eastern Ghats
4. Himalayas

Q48. उशिरा २०२५ मध्ये बॉम्बे उच्च न्यायालयाने मुंबई प्रशासनाला इशारा दिला की, प्रदूषण नियंत्रणाचे नियम पाळण्यात अपयश आल्यास कोणती परिस्थिती उद्भवू शकते?

१. पूरस्थिती

२. वाहतूक कोंडी

३. दिल्लीसारखी धुरकट संकट

४. वीज खंडित होणे

In late 2025, the Bombay High Court warned the Mumbai administration that failure to comply with pollution control norms could lead to which situation?

1. Flood-like situation
2. Traffic congestion
3. Smog crisis like Delhi
4. Power outage

Q49. २०२६ मध्ये भारतात आयोजित करण्याची घोषणा करण्यात आलेली, मोठ्या मांजर प्रजातींच्या (Big Cat) संरक्षणावर लक्ष केंद्रित करणारी आंतरराष्ट्रीय परिषद कोणती आहे?

१. वर्ल्ड वाइल्डलाइफ्फ काँग्रेस

२. ग्लोबल बिग कॅट समिट

३. अर्थ समिट २०२६

४. आंतरराष्ट्रीय वाघ परिषद

Which international conference, focused on the conservation of big cat species, has been announced to be hosted by India in 2026?

1. World Wildlife Congress
2. Global Big Cat Summit
3. Earth Summit 2026
4. International Tiger Conference

Q50. १८ डिसेंबर २०२५ रोजी भारतासोबत सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी करार कोणत्या मध्यपूर्व देशाने केला?

१. सौदी अरेबिया

२. संयुक्त अरब अमिराती

३. ओमान

४. कतार

On 18 December 2025, which Middle Eastern country signed a Comprehensive Economic Partnership Agreement with India?

1. Saudi Arabia
2. United Arab Emirates
3. Oman
4. Qatar

Q51. जानेवारी २०२६ मध्ये नवी दिल्ली येथे झालेल्या EU-India शिखर परिषदेत भारताने कोणत्या महत्त्वाच्या कराराबाबत चर्चा पूर्ण केली?

१. नागरी अणुऊर्जा करार

२. दुहेरी कर टाळण्याचा करार

३. मुक्त व्यापार करार

४. संरक्षण तंत्रज्ञान करार

At the EU–India Summit held in New Delhi in January 2026, discussions on which major agreement were concluded by India?

1. Civil Nuclear Agreement
2. Double Taxation Avoidance Agreement
3. Free Trade Agreement
4. Defence Technology Agreement

Q52. २०२५ मध्ये कोणत्या भारतीय अंतराळ मोहिमेने कक्षेत दोन अंतराळयानांचे स्वयंचलित डॉकिंग यशस्वीपणे प्रदर्शित केले?

१. आदित्य–L१ सौर मोहीम

२. चांद्रयान–३ फॉलो–अप

३. स्पेडेक्स

४. गगनयान चाचणी मोहीम

Which Indian space mission in 2025 successfully demonstrated autonomous docking of two spacecraft in orbit?

1. Aditya-L1 Solar Mission
2. Chandrayaan-3 Follow-up
3. SPADEX
4. Gaganyaan Test Mission

Q53. २०२५ मध्ये भारताच्या गगनयान क्रू मॉड्यूलसाठी कोणती महत्त्वाची चाचणी यशस्वीरीत्या पूर्ण करण्यात आली?

१. क्रू निवड चाचण्या

२. पहिली एकात्मिक पॅराशूट ड्रॉप चाचणी

३. व्हॅक्यूम चेंबर लाइफ सपोर्ट चाचणी

४. रॉकेट अपयश सिम्युलेशन

Which important test for India's Gaganyaan crew module was successfully completed in 2025?

1. Crew selection tests
2. First integrated parachute drop test
3. Vacuum chamber life support test
4. Rocket failure simulation

Q54. GSAT-7R मोहिमेदरम्यान LVM3 रॉकेटसह इस्रोने कोणता तांत्रिक टप्पा गाठला?

१. पहिले मानवयुक्त अंतराळ उड्डाण

२. LVM3 च्या क्रायोजेनिक स्टेजचे अंतराळात प्रथमच पुनःप्रज्वलन

३. पुनर्वापर करता येणाऱ्या प्रक्षेपण वाहनाचा प्रक्षेपण

४. मोबाइल प्लॅटफॉर्मवरून पहिला समुद्री प्रक्षेपण

During the GSAT-7R mission, which technological milestone did ISRO achieve with the LVM3 rocket?

1. First human spaceflight
2. First in-space re-ignition of LVM3's cryogenic stage
3. Launch of a reusable launch vehicle
4. First sea-based launch from a mobile platform

Q55. नव्याने प्रस्तावित 'तेजस रत्न' दर्जा मिळवण्यासाठी खालीलपैकी कोणता निकष महत्त्वाचा मानला जातो?

१. कर्मचाऱ्यांची एकूण संख्या

२. कंपनीचे मुख्यालय दिल्लीत असणे अनिवार्य आहे

३. कामगिरीतील उत्कृष्टता आणि भविष्यातील विकासाची क्षमता

४. केवळ कंपनीचे एकूण वार्षिक उत्पन्न

Which of the following criteria is considered important for obtaining the newly proposed 'Tejas Ratna' status?

1. Total number of employees
2. Mandatory location of company headquarters in Delhi
3. Excellence in performance and future growth potential
4. Only the company's total annual revenue

Q56. महारत्न, नवरत्न आणि मिनीरत्न यांच्यानंतर आता 'शिव रत्न' आणि 'तेजस रत्न' श्रेणी जोडल्यामुळे CPSEs चे वर्गीकरण आता किती स्तरांवर होईल?

१. ६ स्तर

२. ३ स्तर

३. ४ स्तर

४. ५ स्तर

After the addition of 'Shiv Ratna' and 'Tejas Ratna' categories to the existing Maharatna, Navratna, and Miniratna classifications, into how many levels will CPSEs now be categorized?

1. 6 levels
2. 3 levels
3. 4 levels
4. 5 levels

Q57. नुमालीगड रिफायनरी लिमिटेड (NRL) ला नुकताच 'नवरत्न' दर्जा देण्यात आला आहे. या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) NRL ही ईशान्य भारतातील 'नवरत्न' दर्जा मिळवणारी पहिली केंद्रीय सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपनी (CPSE) ठरली आहे.

(ब) नवरत्न दर्जा प्राप्त झाल्यामुळे, कंपनीला आता केंद्र सरकारच्या पूर्वपरवानगीशिवाय एकाच प्रकल्पात ₹१,००० कोटींपर्यंत गुंतवणूक करण्याची स्वायत्तता मिळाली आहे.

(क) NRL ही प्रामुख्याने नैसर्गिक वायूच्या उत्पादनात काम करणारी कंपनी असून तिचे मुख्यालय गुवाहाटी येथे आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (ब) आणि (क)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Numaligarh Refinery Limited (NRL), which has recently been granted Navratna status:

(a) NRL has become the first Central Public Sector Enterprise (CPSE) from Northeast India to receive Navratna status.

(b) With Navratna status, the company can now invest up to ₹1,000 crore in a single project without prior approval from the Central Government.

(c) NRL primarily operates in natural gas production, and its headquarters is located in Guwahati.

Options:

1. Only (a) and (b)
2. Only (b) and (c)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q58. 'इन्व्हेस्ट महाराष्ट्र' उपक्रम आणि महाराष्ट्रातील गुंतवणूक धोरणाबाबत खालील विधाने अभ्यासा:

(अ) 'इन्व्हेस्ट महाराष्ट्र' हा उपक्रम प्रामुख्याने महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (MIDC) द्वारे राबवला जातो.

(ब) 'मैत्री' (MAITRI) हे एक खिडकी योजना पोर्टल असून ते गुंतवणुकीसाठी आवश्यक असलेल्या परवानग्या सुलभ करते.

(क) 'इन्व्हेस्ट महाराष्ट्र' परिषदेचे मुख्य उद्दिष्ट केवळ कृषी क्षेत्रातील परकीय गुंतवणूक वाढवणे हे आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (ब) आणि (क)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 'Invest Maharashtra' initiative and the investment policy of Maharashtra:

(a) 'Invest Maharashtra' is primarily implemented by the Maharashtra Industrial Development Corporation (MIDC).

(b) 'MAITRI' is a single-window clearance portal that facilitates approvals required for investments.

(c) The main objective of the 'Invest Maharashtra' summit is only to increase foreign investment in the agriculture sector.

Options:

1. Only (a) and (b)
2. Only (b) and (c)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q59. भारत आणि न्यूझीलंड यांच्यात नुकत्याच पार पडलेल्या 'मुक्त व्यापार कराराच्या' संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) या करारामुळे न्यूझीलंडने भारतातील १००% निर्यातीवर शून्य सीमाशुल्क लागू करण्याचे मान्य केले आहे.

(ब) भारताने आपल्या दुग्धव्यवसाय आणि कृषी क्षेत्रातील संवेदनशील उत्पादनांना या करारातून वगळले आहे.

(क) या करारामध्ये 'आयुष' आणि पारंपारिक औषध प्रणालीसाठी स्वतंत्र परिशिष्ट समाविष्ट करणारा हा जगातील पहिलाच द्विपक्षीय मुक्त व्यापार करार आहे.

(ड) या करारानुसार न्यूझीलंड पुढील १५ वर्षांत भारतात २० अब्ज डॉलर्सची गुंतवणूक करणार आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the recently concluded Free Trade Agreement between India and New Zealand:

(a) Under this agreement, New Zealand has agreed to impose zero tariffs on 100% of Indian exports.

(b) India has excluded sensitive sectors such as dairy and agriculture from this agreement.

(c) This is the world's first bilateral free trade agreement to include a separate annex for AYUSH and traditional medicine systems.

(d) As per this agreement, New Zealand will invest $20 billion in India over the next 15 years.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (c) and (d)
4. All of the above

Q60. भारत आणि ओमान यांच्यात स्वाक्षरी झालेल्या 'सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी करारा'बाबत (CEPA) खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) संयुक्त अरब अमिराती नंतर भारत अशा प्रकारचा करार करणारा ओमान हा दुसरा आखाती (GCC) देश ठरला आहे.

(ब) या करारामुळे ओमानमधील ८०% पेक्षा जास्त भारतीय उत्पादनांवरील (उदा. कापड, अभियांत्रिकी वस्तू) सीमाशुल्क त्वरित रद्द करण्यात आले आहे.

(क) 'डिजिटल व्यापार' आणि 'हरित ऊर्जा' या विषयांवर स्वतंत्र प्रकरण समाविष्ट करणारा हा भारताचा पहिलाच CEPA करार आहे.

(ड) भारताने ओमानला आपल्या दुग्धव्यवसाय आणि गहू उत्पादन क्षेत्रात १००% करमुक्त प्रवेश दिला आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

४. वरील सव

Consider the following statements regarding the Comprehensive Economic Partnership Agreement (CEPA) signed between India and Oman:

(a) After the United Arab Emirates, Oman has become the second Gulf (GCC) country to sign such an agreement with India.

(b) Under this agreement, tariffs on more than 80% of Indian goods (such as textiles and engineering goods) have been eliminated immediately in Oman.

(c) This is India's first CEPA to include dedicated chapters on digital trade and green energy.

(d) India has granted Oman 100% duty-free access in its dairy and wheat sectors.

Options:

1. Only (a) and (b)
2. Only (a), (b) and (c)
3. Only (b), (c) and (d)
4. All of the above

Q61. फेब्रुवारी २०२६ मध्ये मंजूर झालेल्या महाराष्ट्राच्या नवीन PPP (Public-Private Partnership) धोरणानुसार, किती रकमेपेक्षा जास्त खर्च असलेल्या प्रकल्पांना राज्याच्या पायाभूत सुविधा समितीची मंजुरी आवश्यक आहे?

१. ₹१० कोटी

२. ₹२५ कोटी

३. ₹५० कोटी

४. ₹१०० कोटी

According to Maharashtra's new PPP (Public-Private Partnership) policy approved in February 2026, projects exceeding what cost require approval from the State Infrastructure Committee?

1. ₹10 crore
2. ₹25 crore
3. ₹50 crore
4. ₹100 crore

Q62. महिला, शांतता आणि सुरक्षा निर्देशांक २०२५-२६ बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) हा निर्देशांक प्रामुख्याने 'जॉर्जटाउन इन्स्टिट्यूट फॉर वुमन, पीस अँड सिक्युरिटी' आणि 'ऑस्लो पीस रिसर्च इन्स्टिट्यूट' द्वारे प्रकाशित केला जातो.

(ब) या निर्देशांकात महिलांचा आर्थिक सहभाग, शिक्षण, कायदेशीर भेदभाव आणि सुरक्षितता यांसारख्या घटकांचा विचार केला जातो.

(क) २०२५-२६ च्या अहवालानुसार, डेन्मार्क आणि नॉर्वे या देशांनी अव्वल स्थान पटकावले आहे.

(ड) भारताच्या क्रमवारीत मागील वर्षाच्या तुलनेत मोठी घसरण झाली असून भारत अंतिम १० देशांच्या यादीत आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the Women, Peace and Security Index 2025–26:

(a) This index is primarily published by the Georgetown Institute for Women, Peace and Security and the Oslo Peace Research Institute.

(b) It considers factors such as women's economic participation, education, legal discrimination, and safety.

(c) According to the 2025–26 report, Denmark and Norway have secured the top positions.

(d) India's ranking has significantly declined compared to the previous year, placing it among the bottom 10 countries.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q63. 'एशिया पॉवर इंडेक्स २०२५' बाबत खालील विधाने अभ्यासा:

(अ) हा निर्देशांक सिडनी येथील 'लोवी इन्स्टिट्यूट' द्वारे दरवर्षी प्रसिद्ध केला जातो.

(ब) २०२५ च्या निर्देशांकात अमेरिका (USA) पहिल्या स्थानावर असून चीन दुसऱ्या स्थानावर आहे.

(क) भारताने या निर्देशांकात जपानला मागे टाकून तिसरे स्थान प्राप्त केले आहे.

(ड) हा निर्देशांक मोजण्यासाठी आर्थिक क्षमता, लष्करी क्षमता आणि राजनैतिक प्रभाव यांसह एकूण ८ मुख्य निर्देशकांचा विचार केला जातो.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ब)

४. वरील सर्व (अ, ब, क आणि ड)

Consider the following statements regarding the Asia Power Index 2025:

(a) This index is published annually by the Lowy Institute in Sydney.

(b) In the 2025 index, the United States ranks first and China ranks second.

(c) India has overtaken Japan to secure the third position in this index.

(d) The index considers a total of 8 key indicators, including economic capability, military capability, and diplomatic influence.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (b)
4. All of the above

Q64. 'G20 जागतिक असमानता अहवाल २०२५' (G20 World Inequality Report 2025) बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) हा अहवाल 'वर्ल्ड इनइक्वॅलिटी लॅब' (World Inequality Lab) द्वारे G20 शिखर परिषदेच्या पार्श्वभूमीवर प्रसिद्ध करण्यात आला आहे.

(ब) अहवालानुसार, G20 देशांमध्ये भारत हा सर्वाधिक उत्पन्न असमानता असलेल्या पहिल्या तीन देशांपैकी एक आहे.

(क) या अहवालात 'अति-श्रीमंतांवर जागतिक किमान कर' लावण्याची शिफारस करण्यात आली आहे.

(ड) गेल्या दशकात G20 देशांमधील 'संपत्तीची एकाग्रता' ५०% ने कमी झाली असल्याचे अहवाल नमूद करतो.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the G20 World Inequality Report 2025:

(a) This report has been released by the World Inequality Lab in the context of the G20 Summit.

(b) According to the report, India is among the top three countries with the highest income inequality in the G20.

(c) The report recommends imposing a global minimum tax on billionaires.

(d) The report states that wealth concentration in G20 countries has decreased by 50% over the last decade.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (b) and (c)
4. All of the above

Q65. जकार्ता (इंडोनेशिया) या शहराबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) जकार्ता हे जगातील सर्वाधिक वेगाने समुद्रात बुडणारे शहर म्हणून ओळखले जाते.

(ब) अत्यधिक लोकसंख्या आणि पर्यावरणीय आव्हानांमुळे इंडोनेशियाने आपली राजधानी जकार्ता येथून 'नुसंतारा' येथे हलवण्याचा निर्णय घेतला आहे.

(क) जकार्ता हे जावा बेटावर वसलेले असून ते दक्षिण-पूर्व आशियातील सर्वात मोठे शहर आहे.

(ड) 'नुसंतारा' हे नवीन राजधानीचे शहर सुमात्रा बेटावर स्थित आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Jakarta (Indonesia):

(a) Jakarta is known as one of the fastest-sinking cities in the world.

(b) Due to overpopulation and environmental challenges, Indonesia has decided to shift its capital from Jakarta to Nusantara.

(c) Jakarta is located on the island of Java and is the largest city in Southeast Asia.

(d) Nusantara, the new capital city, is located on the island of Sumatra.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q66. 'जागतिक क्षयरोग अहवाल २०२५' आणि भारताच्या क्षयरोग निर्मूलन मोहिमेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) २०१५ ते २०२४ या काळात भारतात क्षयरोगाच्या रुग्णसंख्येत २१% घट झाली असून, हा वेग जागतिक सरासरीच्या (१२%) तुलनेत जवळपास दुप्पट आहे.

(ब) २०२४ मध्ये भारताचे क्षयरोग उपचार कव्हरेज ९२% पर्यंत पोहोचले आहे, जे २०१५ मध्ये ५३% होते.

(क) जगातील एकूण क्षयरोग रुग्णांपैकी सर्वाधिक २५% रुग्ण भारतात आहेत.

(ड) भारताने २०२५ पर्यंत क्षयरोग निर्मूलनाचे उद्दिष्ट गाठले असून, प्रति १० लाख लोकसंख्येमागे १ पेक्षा कमी रुग्ण अशी स्थिती प्राप्त केली आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the Global Tuberculosis Report 2025 and India's TB elimination campaign:

(a) Between 2015 and 2024, TB cases in India declined by 21%, which is nearly double the global average of 12%.

(b) India's TB treatment coverage reached 92% in 2024, up from 53% in 2015.

(c) India accounts for the highest share (about 25%) of the world's total TB cases.

(d) India has achieved its target of TB elimination by 2025, with fewer than 1 case per 1 million population.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (b) and (c)
4. All of the above

Q67. नोव्हेंबर २०२५ मध्ये प्रसिद्ध झालेल्या 'टाइम आउट सिटी लाइफ इंडेक्स २०२५' (City Life Index 2025) बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) हा निर्देशांक युनायटेड किंगडममधील 'टाइम आउट' या प्रसिद्ध मीडिया आणि लाइफस्टाइल संस्थेद्वारे प्रसिद्ध केला जातो.

(ब) या निर्देशांकात 'मुंबई' (भारत) हे शहर आशियातील सर्वात आनंदी शहर म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.

(क) जागतिक स्तरावर मअबू धाबीफ(UAE) या शहराने जगातील सर्वात आनंदी शहराचा मान मिळवला आहे.

(ड) आशिया खंडातील टॉप ५ शहरांच्या यादीत बीजिंग (२ रे) आणि शांघाय (३ रे) या चीनमधील शहरांचा समावेश आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 'Time Out City Life Index 2025' released in November 2025:

(a) This index is published by 'Time Out', a well-known media and lifestyle organization based in the United Kingdom.

(b) Mumbai (India) has been declared the happiest city in Asia in this index.

(c) Globally, Abu Dhabi (UAE) has been ranked as the happiest city in the world.

(d) Beijing (2nd) and Shanghai (3rd) from China are included among the top 5 cities in Asia.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q68. अलीकडेच 'रामसर स्थळांचा' (Ramsar Sites) दर्जा मिळालेल्या खालील क्षेत्रांबाबत अयोग्य जोडी ओळखा:

१. गोगाबिल सरोवर — बिहार

२. सिलीसेढ तलाव — राजस्थान

३. कोपर लाडके — महाराष्ट्र

४. अंसुपा सरोवर — तामिळनाडू

Identify the incorrect pair among the following areas recently designated as Ramsar Sites:

1. Gogabil Lake — Bihar
2. Siliserh Lake — Rajasthan
3. Kopar Ladke — Maharashtra
4. Ansupa Lake — Tamil Nadu

Q69. 'मखाना' उत्पादनात भारताच्या जागतिक स्थानाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) भारत हा जगातील सर्वात मोठा मखाना उत्पादक देश असून, जागतिक उत्पादनात भारताचा वाटा सुमारे ८०% ते ९०% आहे.

(ब) भारतातील एकूण मखाना उत्पादनापैकी सुमारे ८५% ते ९०% उत्पादन एकट्या बिहार राज्यातून होते.

(क) केंद्र सरकारने सप्टेंबर २०२५ मध्ये बिहारमधील दरभंगा येथे मनॅशनल मखाना बोर्डफस्थापन करण्याची घोषणा केली आहे.

(ड) 'मिथिली मखाना'ला भौगोलिक मानांकन मिळाले असून, अमेरिका हा भारतीय मखानाचा सर्वात मोठा आयातदार देश आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding India's global position in makhana production:

(a) India is the largest producer of makhana in the world, contributing about 80–90% of global production.

(b) About 85–90% of India's total makhana production comes from the state of Bihar alone.

(c) The Central Government announced the establishment of a National Makhana Board in Darbhanga, Bihar, in September 2025.

(d) 'Mithila Makhana' has received a Geographical Indication (GI) tag, and the USA is the largest importer of Indian makhana.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q70. नोव्हेंबर २०२५ मध्ये ब्राझीलमधील बेलेम येथे पार पडलेल्या 'COP ३०' परिषदेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) ही परिषद 'ॲमेझॉन' वर्षावनाच्या प्रवेशद्वारावर आयोजित करण्यात आली होती, म्हणून हिला 'नेचर कॉप' असेही संबोधले गेले.

(ब) या परिषदेत भारताने ब्राझीलने प्रस्तावित केलेल्या 'ट्रॉपिकल फॉरेस्ट्स फॉरेव्हर फॅसिलिटी' (TFFF) या उपक्रमात 'निरीक्षक' म्हणून सहभाग घेतला आहे.

(क) या परिषदेच्या समारोपानंतर 'बेलेम पॅकेज' स्वीकारण्यात आले, ज्यात 'जस्ट ट्रान्झिशन मेकॅनिझम'च्या स्थापनेचा समावेश आहे.

(ड) भारताने या परिषदेत २०४७ पर्यंत 'नेट उत्सर्जन' गाठण्याचे सुधारित उद्दिष्ट जाहीर केले आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the COP 30 conference held in Belém, Brazil, in November 2025:

(a) The conference was held at the gateway to the Amazon rainforest and was therefore also referred to as the 'Nature COP'.

(b) India participated as an observer in the 'Tropical Forests Forever Facility (TFFF)' initiative proposed by Brazil.

(c) After the conference, the 'Belém Package' was adopted, which includes the establishment of a 'Just Transition Mechanism'.

(d) India announced a revised target to achieve net emissions by 2047 at this conference.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (b) and (c)
4. All of the above

Q71. 'दितवाह' चक्रीवादळ आणि 'ऑपरेशन सागर बंधू' याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) 'देत्वा' हे नाव 'यमन' या देशाने सुचवले असून, सोकोत्रा बेटावरील एका प्रसिद्ध लॅगूनवरून हे नाव देण्यात आले आहे.

(ब) या चक्रीवादळाचा सर्वाधिक फटका महाराष्ट्रातील रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांसह गोवा राज्याला बसला.

(क) 'ऑपरेशन सागर बंधू' हे भारतीय नौदलाद्वारे अरबी समुद्रात अडकलेल्या मच्छिमारांना वाचवण्यासाठी आणि किनारपट्टीवरील मदतीसाठी राबवण्यात आले.

(ड) हे चक्रीवादळ बंगालच्या उपसागरात निर्माण झाले होते आणि त्यानंतर ते दक्षिण भारत ओलांडून अरबी समुद्रात शिरले.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Cyclone 'Ditwah' and 'Operation Sagar Bandhu':

(a) The name 'Detwa' was suggested by Yemen and is derived from a famous lagoon on Socotra Island.

(b) The cyclone severely affected the Ratnagiri and Sindhudurg districts of Maharashtra, along with the state of Goa.

(c) 'Operation Sagar Bandhu' was conducted by the Indian Navy to rescue fishermen stranded in the Arabian Sea and to provide coastal assistance.

(d) The cyclone originated in the Bay of Bengal and later crossed South India to enter the Arabian Sea.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (b) and (c)
4. All of the above

Q72. महाराष्ट्रातील समुद्रकिनाऱ्यांना मिळालेल्या 'ब्लू फ्लॅग' (Blue Flag) प्रमाणपत्राबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) 'ब्लू फ्लॅग' हे जगातील सर्वात स्वच्छ समुद्रकिनाऱ्यांसाठी दिले जाणारे आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील प्रमाणपत्र आहे.

(ब) फेब्रुवारी २०२६ पर्यंत, महाराष्ट्रातील एकूण तीन समुद्रकिनाऱ्यांना अधिकृतपणे 'ब्लू फ्लॅग' प्रमाणपत्र प्राप्त झाले आहे.

(क) रत्नागिरी जिल्ह्यातील 'गणपतीपुळे' हा महाराष्ट्रातील ब्लू फ्लॅग मानांकन मिळवणारा पहिला समुद्रकिनारा ठरला आहे.

(ड) 'फाऊंडेशन फॉर एन्व्हायर्नमेंटल एज्युकेशन' (FEE, डेन्मार्क) ही संस्था हे प्रमाणपत्र बहाल करते.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the Blue Flag certification awarded to beaches in Maharashtra:

(a) The Blue Flag is an international certification awarded to the cleanest beaches in the world.

(b) As of February 2026, a total of three beaches in Maharashtra have officially received the Blue Flag certification.

(c) Ganpatipule beach in Ratnagiri district is the first beach in Maharashtra to receive Blue Flag status.

(d) The certification is awarded by the Foundation for Environmental Education (FEE), Denmark.

Options:

1. Only (a) and (b)
2. Only (a), (b) and (d)
3. Only (b), (c) and (d)
4. All of the above

Q73. भारतात विकसित करण्यात आलेल्या 'व्हर्च्युअल रिॲलिटी माईन सिम्युलेटर' तंत्रज्ञानाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) हे तंत्रज्ञान प्रामुख्याने खाणकामगारांना जमिनीखालील खाणींमध्ये उद्भवणाऱ्या गॅस गळती, आग आणि छप्पर कोसळणे यांसारख्या धोक्यांचे आभासी प्रशिक्षण देण्यासाठी वापरले जाते.

(ब) कोल इंडिया लिमिटेड आणि आयआयटी-धानबाद यांनी संयुक्तपणे भारतातील पहिले स्वदेशी VR माईन सिम्युलेटर विकसित केले आहे.

(क) या सिम्युलेटरमुळे प्रत्यक्ष खाणीत न जाता कामगारांना 'रिअल-टाइम' धोका ओळखण्याचे प्रशिक्षण मिळते, ज्यामुळे अपघात दरात घट होण्याची शक्यता आहे.

(ड) हे सिम्युलेटर केवळ कोळसा खाणींसाठी मर्यादित असून लोहखनिज किंवा सोन्याच्या खाणींसाठी याचा वापर करता येणार नाही.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the Virtual Reality (VR) Mine Simulator technology developed in India:

(a) This technology is mainly used to provide virtual training to miners for hazards such as gas leaks, fires, and roof collapses in underground mines.

(b) Coal India Limited and IIT Dhanbad have jointly developed India's first indigenous VR mine simulator.

(c) This simulator enables workers to receive real-time hazard recognition training without entering actual mines, potentially reducing accident rates.

(d) This simulator is limited only to coal mines and cannot be used for iron ore or gold mines.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (b) and (c)
4. All of the above

Q74. 'प्रलय' क्षेपणास्त्राबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) हे मपृष्ठभाग ते पृष्ठभागफमारा करणारे भारताचे पहिले 'क्वझी–बॅलिस्टिक' क्षेपणास्त्र आहे.

(ब) या क्षेपणास्त्राची मारक क्षमता १५० ते ५०० किलोमीटर दरम्यान असून ते केवळ घन इंधनावर चालते.

(क) हे क्षेपणास्त्र संरक्षण संशोधन आणि विकास संस्थेने विकसित केले असून ते इंटरसेप्टर क्षेपणास्त्रांना चकवा देण्यास सक्षम आहे.

(ड) 'प्रलय' हे प्रामुख्याने अण्वस्त्र वाहून नेण्यासाठी डिझाइन केलेले 'स्ट्रॅटेजिक' क्षेपणास्त्र आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 'Pralay' missile:

(a) It is India's first quasi-ballistic surface-to-surface missile.

(b) It has a strike range of 150 to 500 km and operates on solid fuel.

(c) It has been developed by DRDO and is capable of evading interceptor missiles.

(d) 'Pralay' is primarily designed as a strategic missile to carry nuclear warheads.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (b) and (c)
4. All of the above

Q75. 'एम. एस. कृष्णन' यांच्याबद्दल खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) आंतरराष्ट्रीय खगोलशास्त्रीय संघाने (IAU) मंगळ ग्रहावरील एका ३.५ अब्ज वर्ष जुन्या विवराला मकृष्णन विवरफ असे नाव दिले आहे.

(ब) एम. एस. कृष्णन हे 'भारतीय भूवैज्ञानिक सर्वेक्षण' (GSI) चे पहिले भारतीय संचालक होते.

(क) त्यांनी लिहिलेले 'Geology of India and Burma' हे पुस्तक भूविज्ञानातील एक अत्यंत प्रमाणभूत ग्रंथ मानले जाते.

(ड) त्यांच्या नावावर मंगळ ग्रहावरील केवळ विवराचेच नव्हे, तर 'कृष्णन पालुस' (Krishnan Palus) या मैदानाचेही नामकरण करण्यात आले आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding M. S. Krishnan:

(a) The International Astronomical Union (IAU) has named a 3.5-billion-year-old crater on Mars as 'Krishnan Crater'.

(b) M. S. Krishnan was the first Indian Director of the Geological Survey of India (GSI).

(c) His book 'Geology of India and Burma' is considered a standard reference in geology.

(d) Not only a crater but also a plain on Mars named 'Krishnan Palus' has been named after him.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q76. 'विक्रम-१' या रॉकेटबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) हे भारतातील पहिले पूर्णपणे स्वदेशी बनावटीचे, बहु-स्तरीय 'खासगी' प्रक्षेपक रॉकेट आहे.

(ब) 'विक्रम-१' हे रॉकेट पूर्णपणे घन इंधनावर चालणारे असून त्याचे सर्व टप्पे कार्बन फायबरपासून बनवलेले आहेत.

(क) हे रॉकेट सुमारे ३०० किलो वजनाचे उपग्रह 'लो अर्थ ऑर्बिट' मध्ये प्रस्थापित करण्यास सक्षम आहे.

(ड) हे रॉकेट हैदराबादमधील 'स्कायरूट एरोस्पेस' या स्टार्ट-अप कंपनीने विकसित केले आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 'Vikram-1' rocket:

(a) It is India's first fully indigenous, multi-stage private launch vehicle.

(b) Vikram-1 is a fully solid-fuel rocket, and all its stages are made of carbon fiber.

(c) It is capable of placing satellites of around 300 kg into Low Earth Orbit.

(d) It has been developed by the Hyderabad-based startup Skyroot Aerospace.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (c) and (d)
4. All of the above

Q77. चीनच्या 'शेनझोऊ-२१' या अंतराळ मोहिमेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) वू फेई हा ३२ वर्षीय अभियंता चीनच्या अंतराळ इतिहासातील आजवरचा सर्वात तरुण अंतराळवीर ठरला आहे.

(ब) मशेनझोऊ-२१फ या मोहिमेद्वारे प्रथमच चीनने आपल्या 'तिआंगॉन्ग' अंतराळ स्थानकावर प्रजननाशी संबंधित प्रयोगांसाठी काळे उंदीर पाठवले आहेत.

(क) या मोहिमेचे नेतृत्व अनुभवी अंतराळवीर झांग लू यांनी केले असून, यात वू फेई आणि झांग होंगझांग या दोन नवीन अंतराळवीरांचा समावेश आहे.

(ड) हे मिशन चीनच्या 'जिउक्वुआन सॅटेलाईट लाँच सेंटर' वरून मलाँग मार्च २एफ्क्रफ रॉकेटद्वारे प्रक्षेपित करण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (अ), (क) आणि (ड)

३. फक्त (ब) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding China's 'Shenzhou-21' space mission:

(a) Wu Fei, a 32-year-old engineer, has become the youngest astronaut in China's space history.

(b) For the first time, China sent black mice to its Tiangong space station for reproduction-related experiments through this mission.

(c) The mission was led by veteran astronaut Zhang Lu and included two new astronauts, Wu Fei and Zhang Hongzhang.

(d) The mission was launched from the Jiuquan Satellite Launch Center using the Long March 2F rocket.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (a), (c) and (d)
3. Only (b) and (c)
4. All of the above

Q78. डिसेंबर २०२५ मध्ये भारताचे 'मुख्य माहिती आयुक्त' म्हणून नियुक्त झालेल्या राज कुमार गोयल यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) राज कुमार गोयल हे १९९० च्या बॅचचे निवृत्त सनदी अधिकारी असून त्यांनी केंद्र सरकारमध्ये 'न्याय सचिव' म्हणून काम केले आहे.

(ब) त्यांची नियुक्ती पंतप्रधान, लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते आणि पंतप्रधानांनी नामनिर्देशित केलेले एक कॅबिनेट मंत्री यांच्या समितीच्या शिफारशीनुसार राष्ट्रपतींनी केली आहे.

(क) त्यांनी हिरालाल सामरिया यांची जागा घेतली असून, त्यांचा कार्यकाळ ५ वर्षे किंवा वयाची ७० वर्षे पूर्ण होईपर्यंत (जे आधी असेल ते) इतका असेल.

(ड) त्यांच्यासोबतच ८ नवीन माहिती आयुक्तांची नियुक्ती झाल्याने केंद्रीय माहिती आयोग २०१६ नंतर प्रथमच पूर्ण क्षमतेने कार्यरत झाला आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Raj Kumar Goyal, appointed as the Chief Information Commissioner of India in December 2025:

(a) Raj Kumar Goyal is a retired civil servant from the 1990 batch and has served as Union Law Secretary.

(b) He was appointed by the President based on the recommendation of a committee comprising the Prime Minister, the Leader of Opposition in the Lok Sabha, and a Cabinet Minister nominated by the Prime Minister.

(c) He succeeded Hiralal Samariya and will serve for a term of 5 years or until attaining the age of 70 years, whichever is earlier.

(d) Along with him, 8 new Information Commissioners were appointed, making the Central Information Commission fully functional for the first time since 2016.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q79. डिसेंबर २०२५ मध्ये 'महाराष्ट्राचे महाधिवक्ता' (Advocate General) म्हणून नियुक्त झालेल्या मिलिंद साठे यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) राज्य मंत्रिमंडळाने ८ डिसेंबर २०२५ रोजी ज्येष्ठ वकील मिलिंद साठे यांची महाराष्ट्राचे नवीन महाधिवक्ता म्हणून नियुक्ती करण्यास मंजुरी दिली.

(ब) त्यांनी डॉ. बिरेंद्र सराफ्र यांची जागा घेतली असून, डॉ. सराफ यांनी वैयक्तिक कारणास्तव सप्टेंबर २०२५ मध्ये राजीनामा दिला होता.

(क) मिलिंद साठे यांनी २०१४ ते २०२१ या काळात सलग सात वर्षे 'बॉम्बे बार असोसिएशन'चे अध्यक्ष म्हणून काम पाहिले आहे.

(ड) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम १६५ नुसार, महाधिवक्ता यांची नियुक्ती मुख्यमंत्री करतात आणि त्यांचा कार्यकाळ ५ वर्षांचा निश्चित असतो.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Milind Sathe, appointed as the Advocate General of Maharashtra in December 2025:

(a) On 8 December 2025, the State Cabinet approved the appointment of senior advocate Milind Sathe as the new Advocate General of Maharashtra.

(b) He replaced Dr. Birendra Saraf, who resigned in September 2025 due to personal reasons.

(c) Milind Sathe served as the President of the Bombay Bar Association for seven consecutive years from 2014 to 2021.

(d) As per Article 165 of the Constitution of India, the Advocate General is appointed by the Chief Minister and has a fixed tenure of 5 years.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (a), (b) and (c)
3. Only (b), (c) and (d)
4. All of the above

Q80. भारतीय बॅडमिंटनपटू पी. व्ही. सिंधू यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) डिसेंबर २०२५ मध्ये त्यांची 'बॅडमिंटन वर्ल्ड फेडरेशन' च्या 'ॲथलीट कमिशन'च्या अध्यक्षपदी २०२६–२०२९ या कालावधीसाठी निवड झाली आहे.

(ब) पी. व्ही. सिंधू या दोन ऑलिंपिक पदके जिंकणाऱ्या (२०१६ – रौप्य, २०२० – कांस्य) भारताच्या पहिल्या महिला खेळाडू आहेत.

(क) मार्च २०२६ मध्ये दुबई येथे झालेल्या युद्धाच्या परिस्थितीमुळे त्या 'ऑल इंग्लंड ओपन' स्पर्धेतून बाहेर पडल्या.

(ड) त्या 'बॅडमिंटन वर्ल्ड फ़ेडरेशन' कौन्सिलमध्ये सदस्य म्हणून काम करणाऱ्या पहिल्या भारतीय खेळाडू ठरल्या आहेत.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ब)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Indian badminton player P. V. Sindhu:

(a) In December 2025, she was elected as the Chairperson of the Badminton World Federation (BWF) Athletes' Commission for the period 2026–2029.

(b) P. V. Sindhu is the first Indian woman athlete to win two Olympic medals (2016 – Silver, 2020 – Bronze).

(c) In March 2026, she withdrew from the All England Open tournament due to war-related conditions in Dubai.

(d) She is the first Indian player to serve as a member of the Badminton World Federation Council.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (b)
4. All of the above

Q81. प्रसिद्ध साहित्यिक 'विनोद कुमार शुक्ल' यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) विनोद कुमार शुक्ल हे छत्तीसगड राज्यातील पहिले साहित्यिक आहेत ज्यांना भारतीय साहित्यातील सर्वोच्च 'ज्ञानपीठ पुरस्कार' (५९ वा) देऊन गौरविण्यात आले आहे.

(ब) त्यांना १९९९ मध्ये त्यांच्या 'दीवार में एक खिड़की रहती थी' या कादंबरीसाठी 'साहित्य अकादमी' पुरस्कार प्राप्त झाला होता.

(क) २०२३ मध्ये त्यांना आंतरराष्ट्रीय साहित्यातील योगदानासाठी प्रतिष्ठेचा 'पेन/नाबोकोव्ह' (PEN/Nabokov) जीवनगौरव पुरस्कार मिळाला होता.

(ड) त्यांच्या 'नोकर की कमीज' या प्रसिद्ध कादंबरीवर आधारित चित्रपट दिग्दर्शक मणी कौल यांनी निर्माण केला आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the noted writer Vinod Kumar Shukla:

(a) Vinod Kumar Shukla is the first writer from Chhattisgarh to receive the Jnanpith Award (59th), the highest literary honor in India.

(b) He received the Sahitya Akademi Award in 1999 for his novel 'Deewar Mein Ek Khidki Rehti Thi'.

(c) In 2023, he was awarded the prestigious PEN/Nabokov Lifetime Achievement Award for his contribution to international literature.

(d) A film based on his famous novel 'Naukar Ki Kameez' was made by director Mani Kaul.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q82. 'भारताचे शिल्पकार' म्हणून ओळखले जाणारे राम सुतार यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) राम सुतार यांचा जन्म महाराष्ट्रातील धुळे जिल्ह्यातील 'गोंदूर' या गावी झाला असून, त्यांनी मुंबईतील 'सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट्स' मधून सुवर्णपदकासह शिक्षण पूर्ण केले.

(ब) त्यांनी गुजरातमध्ये नर्मदा नदीकाठी असलेल्या जगातील सर्वात उंच 'स्टॅच्यू ऑफ युनिटी' (१८२ मीटर) या स्मारकाचे आरेखन केले आहे.

(क) त्यांना मार्च २०२५ मध्ये महाराष्ट्र सरकारचा सर्वोच्च 'महाराष्ट्र भूषण' (२०२४) पुरस्कार जाहीर झाला आणि नोव्हेंबर २०२५ मध्ये तो त्यांना प्रदान करण्यात आला.

(ड) भारतीय संसदेच्या आवारातील 'ध्यानस्थ महात्मा गांधी' आणि 'अश्वारूढ छत्रपती शिवाजी महाराज' ही शिल्पे त्यांच्याच सिद्धहस्त कलेतून साकारली आहेत.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Ram Sutar, known as the 'Sculptor of India':

(a) Ram Sutar was born in Gondur village in Dhule district of Maharashtra and completed his education with a gold medal from Sir J. J. School of Art, Mumbai.

(b) He designed the world's tallest statue, the 'Statue of Unity' (182 meters), located on the banks of the Narmada River in Gujarat.

(c) He was announced as the recipient of Maharashtra's highest civilian award 'Maharashtra Bhushan' (2024) in March 2025 and it was conferred on him in November 2025.

(d) The statues of 'Meditating Mahatma Gandhi' and 'Equestrian Chhatrapati Shivaji Maharaj' in the Parliament premises are creations of his craftsmanship.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q83. 'शिवराज पाटील चाकूरकर' यांच्या प्रदीर्घ राजकीय कारकिर्दीबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांनी १९७७–१९७९ या काळात महाराष्ट्र विधानसभेचे अध्यक्ष म्हणून काम पाहिले असून, १९९१ ते १९९६ या काळात ते लोकसभेचे १० वे अध्यक्ष होते.

(ब) त्यांनी २००४ ते २००८ या काळात भारताचे केंद्रीय गृहमंत्री म्हणून काम पाहिले; मात्र २६/११ च्या मुंबई हल्ल्यानंतर त्यांनी नैतिक जबाबदारी स्वीकारून राजीनामा दिला.

(क) ते लातूर लोकसभा मतदारसंघातून सलग सात वेळा (१९८० ते १९९९) निवडून आले होते, मात्र २००४ मध्ये त्यांना पराभवाचा सामना करावा लागला.

(ड) २०१० ते २०१५ या काळात त्यांनी पंजाबचे राज्यपाल आणि चंदीगडचे प्रशासक म्हणून जबाबदारी सांभाळली.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the long political career of Shivraj Patil Chakurkar:

(a) He served as the Speaker of the Maharashtra Legislative Assembly from 1977 to 1979 and as the 10th Speaker of the Lok Sabha from 1991 to 1996.

(b) He served as the Union Home Minister from 2004 to 2008 and resigned after the 26/11 Mumbai attacks, taking moral responsibility.

(c) He was elected seven consecutive times (1980–1999) from the Latur Lok Sabha constituency but lost in 2004.

(d) He served as the Governor of Punjab and Administrator of Chandigarh from 2010 to 2015.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q84. डॉ. बाबा आढाव यांच्या कार्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांनी १९७० च्या दशकात महाराष्ट्रात 'एक गाव–एक पाणवठा' ही चळवळ सुरू केली, ज्याचा मुख्य उद्देश दलितांना सार्वजनिक पाणवठ्यावर पाण्याचा अधिकार मिळवून देणे हा होता.

(ब) त्यांनी पुण्यात 'हमाल पंचायत' या संघटनेची स्थापना करून कष्टकरी आणि असंघटित कामगारांना न्याय मिळवून दिला.

(क) डॉ. बाबा आढाव यांनी 'विषमता निर्मूलन समिती' आणि 'महात्मा फुले समता परिषद' यांसारख्या संस्थांच्या माध्यमातून समतेचा विचार मांडला.

(ड) त्यांना महाराष्ट्र शासनाचा सर्वोच्च 'महाराष्ट्र भूषण' पुरस्कार आणि केंद्र सरकारचा 'पद्मभूषण' पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

३. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the work of Dr. Baba Adhav:

(a) In the 1970s, he launched the 'One Village–One Water Source' movement in Maharashtra to ensure access to public water sources for Dalits.

(b) He established the 'Hamal Panchayat' in Pune to secure justice for laborers and unorganized workers.

(c) He promoted the idea of equality through organizations like the 'Vishamata Nirmulan Samiti' and 'Mahatma Phule Samata Parishad'.

(d) He has been honored with Maharashtra's highest award 'Maharashtra Bhushan' and the Padma Bhushan by the Government of India.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (a), (b) and (c)
3. Only (b), (c) and (d)
4. All of the above

Q85. 'स्वराज कौशल' यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) स्वराज कौशल हे वयाच्या ३७ व्या वर्षी भारतातील सर्वात तरुण राज्यपाल ठरले होते, ज्यावेळी त्यांची नियुक्ती मिझोरमचे राज्यपाल म्हणून झाली होती.

(ब) १९८६ मध्ये भारत सरकार आणि 'मिझो नॅशनल फ्रंट' (MNF) यांच्यात झालेल्या ऐतिहासिक 'मिझोरम शांतता करारा'त त्यांनी महत्त्वाची भूमिका बजावली होती.

(क) ते १९९८ ते २००४ या काळात हरियाणा राज्यातून राज्यसभेचे खासदार म्हणून निवडून आले होते.

(ड) त्यांना भारत सरकारने नुकताच 'पद्मविभूषण' पुरस्कार देऊन गौरविले आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Swaraj Kaushal:

(a) Swaraj Kaushal became India's youngest Governor at the age of 37 when he was appointed as the Governor of Mizoram.

(b) He played a significant role in the historic Mizoram Peace Accord of 1986 between the Government of India and the Mizo National Front (MNF).

(c) He was elected as a Rajya Sabha member from Haryana from 1998 to 2004.

(d) He has recently been awarded the Padma Vibhushan by the Government of India.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

MPSC GUIDE BY UPSC GUIDE

Q86. प्रसिद्ध भरतनाट्यम नृत्यांगना 'कुमारी कमला' यांच्याबद्दल खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांना लहानपणी 'बेबी कमला' म्हणून ओळखले जात असे आणि त्यांनी १०० हून अधिक भारतीय चित्रपटांमध्ये (तमिळ, हिंदी, तेलगू) काम केले आहे.

(ब) कुमारी कमला यांनी प्रामुख्याने भरतनाट्यमच्या 'वझुवूर' या शैलीचा प्रसार आणि प्रचार केला.

(क) १९५३ मध्ये राणी एलिझाबेथ द्वितीय यांच्या राज्याभिषेक सोहळ्यात सादरीकरण करण्यासाठी त्यांना आमंत्रित करण्यात आले होते.

(ड) त्यांना भारत सरकारने १९७० मध्ये 'पद्मभूषण' आणि १९६८ मध्ये 'संगीत नाटक अकादमी' पुरस्काराने सन्मानित केले आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the renowned Bharatanatyam dancer Kumari Kamala:

(a) She was known as 'Baby Kamala' in her childhood and has acted in more than 100 Indian films (Tamil, Hindi, Telugu).

(b) She mainly popularized the Vazhuvoor style of Bharatanatyam.

(c) She was invited to perform at the coronation ceremony of Queen Elizabeth II in 1953.

(d) She was honored with the Padma Bhushan in 1970 and the Sangeet Natak Akademi Award in 1968.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q87. भारतीय चित्रपटसृष्टीतील 'ही-मॅन' म्हणून ओळखले जाणारे 'धर्मेंद्र' यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) जानेवारी २०२६ मध्ये भारत सरकारने त्यांना मरणोत्तर 'पद्मविभूषण' पुरस्काराने सन्मानित करण्याची घोषणा केली आहे.

(ब) त्यांना २०१२ मध्ये 'पद्मभूषण' पुरस्काराने गौरवण्यात आले होते, तसेच १९९७ मध्ये त्यांना 'फिल्मफेअर जीवनगौरव' पुरस्कार मिळाला होता.

(क) त्यांनी २००४ ते २००९ या काळात राजस्थानमधील बिकानेर लोकसभा मतदारसंघाचे प्रतिनिधित्व केले होते.

(ड) 'सत्यकाम' (Satyakam) या त्यांच्या गाजलेल्या चित्रपटाने 'सर्वोत्कृष्ट हिंदी चित्रपटाचा' राष्ट्रीय चित्रपट पुरस्कार मिळवला होता.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Dharmendra, known as the 'He-Man' of Indian cinema:

(a) In January 2026, the Government of India announced that he would be posthumously awarded the Padma Vibhushan.

(b) He was awarded the Padma Bhushan in 2012 and received the Filmfare Lifetime Achievement Award in 1997.

(c) He represented the Bikaner Lok Sabha constituency of Rajasthan from 2004 to 2009.

(d) His film 'Satyakam' won the National Film Award for Best Hindi Film.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q88. प्रा. व्ही. राजारामन यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांना भारतातील 'संगणक शास्त्र शिक्षणाचे जनक' मानले जाते आणि त्यांनी १९६५ मध्ये IIT कानपूर येथे देशातील पहिला औपचारिक संगणक शिक्षण कार्यक्रम सुरू केला.

(ब) भारत सरकारने त्यांना १९९८ मध्ये विज्ञान आणि अभियांत्रिकी क्षेत्रातील योगदानाबद्दल 'पद्मभूषण' या तिसऱ्या सर्वोच्च नागरी पुरस्काराने सन्मानित केले होते.

(क) त्यांनी 'मास्टर ऑफ कॉम्प्युटर ॲप्लिकेशन्स' (MCA) हा अभ्यासक्रम सुरू करण्याची शिफारस करणाऱ्या समितीचे अध्यक्षपद भूषवले होते.

(ड) ते शांती स्वरूप भटनागर पुरस्कार (१९७६) आणि होमी भाभा पुरस्काराचे मानकरी असून, त्यांनी 'History of Computing in India' हे महत्त्वपूर्ण पुस्तक लिहिले आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Prof. V. Rajaraman:

(a) He is regarded as the father of computer science education in India and started the first formal computer education program at IIT Kanpur in 1965.

(b) He was awarded the Padma Bhushan in 1998 for his contributions to science and engineering.

(c) He chaired the committee that recommended the introduction of the Master of Computer Applications (MCA) course.

(d) He is a recipient of the Shanti Swarup Bhatnagar Award (1976) and the Homi Bhabha Award, and authored the book 'History of Computing in India'.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q89. १० नोव्हेंबर २०२५ रोजी लंडन येथे जाहीर झालेला प्रतिष्ठेचा 'बुकर पुरस्कार २०२५' खालीलपैकी कोणत्या लेखकाला त्यांच्या 'फ्लेश' या कादंबरीसाठी प्रदान करण्यात आला?

पर्याय:

१. अँड्र्यू मिलर

२. डेव्हिड स्ले

३. किरण देसाई

४. सामंथा हार्वे

Which author was awarded the prestigious Booker Prize 2025, announced in London on 10 November 2025, for the novel 'Flesh'?

Options:

1. Andrew Miller
2. David Slay
3. Kiran Desai
4. Samantha Harvey

Q90. डिसेंबर २०२५ मध्ये प्रदान करण्यात आलेल्या मगदिमा प्रतिष्ठानकडून्या पुरस्कारांबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) ज्येष्ठ अभिनेत्री सुहास जोशी यांना २०२४-२५ चा प्रतिष्ठेचा 'गदिमा पुरस्कार' प्रदान करण्यात आला.

(ब) प्रसिद्ध लेखक आणि दिग्दर्शक नागराज मंजुळे यांना 'चैत्रबन पुरस्कार' देऊन सन्मानित करण्यात आले.

(क) गायिका मुग्धा वैशंपायन यांना 'विद्या-प्रज्ञा पुरस्कार' तर वंदना घांगुर्डे यांना 'गृहिणी-सखी-सचिव पुरस्कार' प्रदान करण्यात आला.

(ड) 'गदिमा पुरस्कार' हा केवळ चित्रपट क्षेत्रातील व्यक्तींनाच दिला जाणारा महाराष्ट्राचा एकमेव खासगी पुरस्कार आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 'Gadima Pratishthan' awards conferred in December 2025:

(a) Veteran actress Suhas Joshi was awarded the prestigious 'Gadima Award' for 2024–25.

(b) Noted writer and director Nagraj Manjule was honored with the 'Chaitraban Award'.

(c) Singer Mugdha Vaishampayan received the 'Vidya-Pragya Award' and Vandana Ghangurde received the 'Gruhini-Sakhi-Sachiv Award'.

(d) The 'Gadima Award' is a private award in Maharashtra given only to individuals from the film industry.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q91. केंद्र सरकारच्या 'पीएम सूर्य घर: मोफत वीज योजने'बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) या योजनेची अधिकृत घोषणा फेब्रुवारी २०२४ मध्ये करण्यात आली असून, २०२६–२७ पर्यंत देशातील १ कोटी घरांच्या छतावर सौर पॅनेल बसवण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे.

(ब) या योजनेअंतर्गत लाभार्थ्यांना दरमहा ३०० युनिटपर्यंत मोफत वीज मिळण्याची तरतूद आहे.

(क) २ किलोवॅटपर्यंतच्या यंत्रणेसाठी ६०% आणि ३ किलोवॅटपर्यंतच्या अतिरिक्त क्षमतेसाठी ४०% अनुदान दिले जाते, जे जास्तीत जास्त ₹७८,००० पर्यंत मर्यादित आहे.

(ड) मार्च २०२६ च्या आकडेवारीनुसार, गुजरात राज्य या योजनेच्या अंमलबजावणीत देशात पहिल्या क्रमांकावर असून त्यानंतर महाराष्ट्राचा क्रमांक लागतो.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 'PM Surya Ghar: Free Electricity Scheme' of the Central Government:

(a) The scheme was officially launched in February 2024 with a target to install rooftop solar panels on 1 crore households by 2026–27.

(b) It provides up to 300 units of free electricity per month to beneficiaries.

(c) A subsidy of 60% is provided for systems up to 2 kW and 40% for additional capacity up to 3 kW, capped at ₹78,000.

(d) As of March 2026, Gujarat ranks first in implementation, followed by Maharashtra.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q92. केंद्र सरकारच्या 'नई चेतना' (Nayi Chetana) मोहिमेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) ही मोहीम लिंगाधारित हिंसाचाराविरुद्ध जनआंदोलन म्हणून राबवली जाते.

(ब) 'नई चेतना ३.०' (२०२४–२५) ची थीम 'Collective Action against Gender-Based Violence' आहे.

(क) ही मोहीम केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्रालयाद्वारे दरवर्षी २५ नोव्हेंबरपासून सुरू केली जाते.

(ड) ग्रामीण महिलांना त्यांच्या हक्कांची जाणीव करून देणे आणि कायदेशीर मदत यंत्रणांची माहिती देणे हा उद्देश आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 'Nayi Chetana' campaign of the Central Government:

(a) It is conducted as a mass movement against gender-based violence.

(b) The theme of 'Nayi Chetana 3.0' (2024–25) is 'Collective Action against Gender-Based Violence'.

(c) It is launched every year from 25 November by the Ministry of Rural Development.

(d) Its objective is to raise awareness among rural women about their rights and available legal support mechanisms.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q93. महाराष्ट्र शासनाने २०२५-२६ मध्ये जाहीर केलेल्या 'मॅट्रिक्स' उपक्रमाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) 'मॅट्रिक्स' हे महाराष्ट्राचे नवीन कृषी-निर्यात आणि मूल्य साखळी धोरण आहे.

(ब) या उपक्रमाचा उद्देश २०२७–२८ पर्यंत कृषी निर्यात ५० अब्ज डॉलरपर्यंत नेणे हा आहे.

(क) २५ जिल्ह्यांमध्ये निर्यात सुविधा केंद्रे आणि अॅग्रो-प्रोसेसिंग क्लस्टर्स विकसित केले जाणार आहेत.

(ड) हा प्रकल्प पूर्णपणे केंद्र सरकारकडून वित्तपुरवठा होणार असून जागतिक बँकेचा सहभाग नाही.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 'Matrix' initiative announced by the Maharashtra Government in 2025–26:

(a) 'Matrix' is Maharashtra's new agricultural export and value chain policy.

(b) It aims to increase agricultural exports to 50 billion USD by 2027–28.

(c) Export facilitation centers and agro-processing clusters will be developed in 25 districts.

(d) The project is fully funded by the Central Government with no involvement of the World Bank.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q94. महाराष्ट्र शासनाच्या नवीन 'बांबू लागवड आणि प्रोत्साहन धोरणा'बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) 'बांबू लागवड अनुदान योजना' अंतर्गत प्रति हेक्टर ₹७ लाखांपर्यंत अनुदान देण्याची तरतूद आहे.

(ब) २०२६ पर्यंत २१ लाख एकर क्षेत्रावर बांबू लागवड करण्याचे उद्दिष्ट आहे.

(क) कार्बन क्रेडिटचा लाभ थेट शेतकऱ्यांना देणारे महाराष्ट्र हे पहिले राज्य आहे.

(ड) अंमलबजावणी महाराष्ट्र राज्य बांबू विकास मंडळ आणि कृषी विभागाद्वारे केली जाते.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

MPSC GUIDE BY UPSC GUIDE

Consider the following statements regarding the new Bamboo Plantation and Promotion Policy of the Maharashtra Government:

(a) Under the scheme, a subsidy of up to 7 lakh per hectare is provided for bamboo plantation.

(b) The target is to cover 21 lakh acres under bamboo cultivation by 2026.

(c) Maharashtra is the first state to provide direct carbon credit benefits to farmers through bamboo cultivation.

(d) The policy is implemented by the Maharashtra State Bamboo Development Board and the Agriculture Department.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q95. नोव्हेंबर २०२५ मध्ये दक्षिण आफ्रिकेतील जोहान्सबर्ग येथे पार पडलेल्या '२० व्या *G20* शिखर परिषदे'बाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) दक्षिण आफ्रिकेच्या अध्यक्षपदाची अधिकृत संकल्पना 'एक न्याय्य जग आणि एक शाश्वत ग्रह निर्माण करणे' ही होती.

(ब) दक्षिण आफ्रिका हा G२० शिखर परिषदेचे यजमानपद भूषवणारा पहिला आफ्रिकन देश ठरला आहे.

(क) या परिषदेत 'ग्लोबल अलायन्स अगेन्स्ट हंगर अँड पॉव्हर्टी' या उपक्रमाला व्यापक पाठिंबा देण्यात आला.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (ब) आणि (क)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the 20th G20 Summit held in Johannesburg, South Africa, in November 2025:

(a) The official theme of South Africa's presidency was 'Building a Just World and a Sustainable Planet'.

(b) South Africa became the first African country to host a G20 Summit.

(c) The 'Global Alliance Against Hunger and Poverty' initiative received broad support at the summit.

Options:

1. Only (a) and (b)
2. Only (b) and (c)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q96. नोव्हेंबर २०२५ मध्ये दक्षिण कोरियात पार पडलेल्या 'एपेक' (APEC) शिखर परिषदेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) या ३६ व्या शिखर परिषदेचे यजमानपद दक्षिण कोरियातील 'ग्योंगजू' शहराकडे होते.

(ब) परिषदेची अधिकृत संकल्पना 'एक शाश्वत उद्यासाठी शाश्वत भविष्य निर्माण करणे' ही होती.

(क) या परिषदेत सदस्य देशांनी 'ग्योंगजू घोषणापत्रा'वर स्वाक्षऱ्या केल्या.

(ड) भारत हा APEC चा संस्थापक सदस्य असून, त्याने प्रथमच पूर्ण सदस्य म्हणून मतदान केले.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the APEC Summit held in South Korea in November 2025:

(a) The 36th summit was hosted by the historic city of Gyeongju in South Korea.

(b) The official theme was 'Creating a Sustainable Future for a Sustainable Tomorrow'.

(c) Member countries signed the 'Gyeongju Declaration' during the summit.

(d) India is a founding member of APEC and voted as a full member for the first time.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

Q97. 'रामोजी ग्रुप'चे संस्थापक चेरुकुरी रामोजी राव यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांनी १९७४ मध्ये 'ईनाडू' या तेलगू दैनिकाची सुरुवात केली.

(ब) त्यांनी १९९६ मध्ये 'रामोजी फिल्म सिटी'ची स्थापना केली, जी जगातील सर्वात मोठी फिल्म सिटी आहे.

(क) त्यांना २०१६ मध्ये 'पद्मविभूषण' पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

(ड) त्यांनी 'मार्गदर्शी चिट फंड', 'ईटीव्ही नेटवर्क', 'प्रिया फूड्स' आणि 'डॉल्फिन ग्रुप ऑफ हॉटेल्स' यांसारख्या उद्योगांची स्थापना केली.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Cherukuri Ramoji Rao, founder of the Ramoji Group:

(a) He started the Telugu daily 'Eenadu' in 1974.

(b) He established Ramoji Film City in 1996, which is the largest film production complex in the world.

(c) He was awarded the Padma Vibhushan in 2016.

(d) He founded businesses such as Margadarsi Chit Fund, ETV Network, Priya Foods, and Dolphin Group of Hotels.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q98. प्रसिद्ध युवा गायिका 'मुग्धा वैशंपायन' यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांना डिसेंबर २०२५ मध्ये 'गदिमा प्रतिष्ठान'तर्फे 'विद्या-प्रज्ञा पुरस्कार' प्रदान करण्यात आला.

(ब) त्यांनी २००८ मध्ये 'सा रे ग म प लिटिल चॅम्प्स' मध्ये 'पंचरत्न' म्हणून ओळख मिळवली.

(क) त्यांनी पंडित जितेंद्र अभिषेकी यांच्या परंपरेतील शास्त्रीय संगीताचे शिक्षण घेतले आहे.

(ड) त्यांना महाराष्ट्र शासनाचा 'राज्य सांस्कृतिक पुरस्कार' देण्यात आला आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ) आणि (ब)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ), (क) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding the young singer Mugdha Vaishampayan:

(a) She received the 'Vidya-Pragya Award' from Gadima Pratishthan in December 2025.

(b) She gained recognition as one of the 'Panchratna' contestants in Sa Re Ga Ma Pa Little Champs (2008).

(c) She has trained in classical music in the tradition of Pandit Jitendra Abhisheki.

(d) She has been honored with the Maharashtra State Cultural Award.

Options:

1. Only (a) and (b)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a), (c) and (d)
4. All of the above

Q99. सफीना हुसेन यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांचा 'TIME Women of the Year 2026' यादीत समावेश झाला आहे.

(ब) त्यांच्या 'Educate Girls' संस्थेला 'रॅमन मॅगसेसे पुरस्कार २०२५' जाहीर झाला.

(क) त्यांनी २०२३ मध्ये 'WISE Award' जिंकला.

(ड) त्यांनी 'Development Impact Bond (DIB)' यशस्वीरित्या राबवला आहे.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (क)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (ड)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Safina Husain:

(a) She was included in TIME's 'Women of the Year 2026' list.

(b) Her organization 'Educate Girls' was awarded the Ramon Magsaysay Award 2025.

(c) She received the WISE Award in 2023.

(d) She successfully implemented the world's first Development Impact Bond (DIB) in education.

Options:

1. Only (a), (b) and (c)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (d)
4. All of the above

Q100. पालघर जिल्ह्यातील ज्येष्ठ कलाकार 'भिकल्या लाडक्या धिंडा' यांच्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या:

(अ) त्यांना २०२० मध्ये 'पद्मश्री' पुरस्कार मिळाला.

(ब) ते 'तारपा' वाद्य वाजवण्यात निपुण आहेत.

(क) त्यांनी वारली संस्कृतीच्या संवर्धनासाठी योगदान दिले आहे.

(ड) ते डहाणू तालुक्यातील रहिवासी आहेत.

पर्यायी उत्तरे:

१. फक्त (अ), (ब) आणि (ड)

२. फक्त (ब), (क) आणि (ड)

३. फक्त (अ) आणि (क)

४. वरील सर्व

Consider the following statements regarding Bhiklya Ladkya Dhinda, a senior artist from Palghar district:

(a) He was awarded the Padma Shri in 2020.

(b) He is proficient in playing the traditional Tarpa instrument of the Warli community.

(c) He has contributed significantly to the preservation of Warli culture and folk traditions.

(d) He is a resident of Dahanu taluka in Palghar district.

Options:

1. Only (a), (b) and (d)
2. Only (b), (c) and (d)
3. Only (a) and (c)
4. All of the above

MPSC GUIDE BY UPSC GUIDE